

III.1 PODKLADY	2
III.2 VÝZNAM ZEMĚDĚLSTVÍ V EU	3
III.2.1 VÝCHODISKA SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	3
III.2.2 FINANCOVÁNÍ	3
III.2.3 PROBLÉMY SYSTÉMU.....	4
III.3 REFORMA SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	5
III.3.1 AGENDA 2000	5
III.3.2 ZMĚNA POLITIKY ROZVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOVA PRO OBDOBÍ 2007 - 2013	6
III.3.3 DOPAD NAVRHOVANÝCH REFORM.....	7
III.4 UPLATŇOVÁNÍ PRAVIDEL SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY NA HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLCŮ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE	9
III.4.1 PŘÍMÉ PLATBY PODLE NAŘÍZENÍ RADY (ES) Č. 1259/1999 ZE DNE 17.5.1999 STANOVUJÍCÍ SPOLEČNÁ PRAVIDLA PRO PŘÍMÉ PLATBY V RÁMCI SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	9
III.4.2 STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE	11
III.4.2.1 Uplatňování návrhu „ <i>Horizontálního plánu rozvoje venkova pro Českou republiku pro období 2004-2006</i> “	11
III.4.2.2 Uplatňování návrhu operačního programu „ <i>Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i> “ pro Českou republiku pro období 2004-2006	16
III.5 NÁVRHY A OPATŘENÍ.....	20
III.5.1 PŮDA – VŠEOBECNÝ PRACOVNÍ PROSTŘEDEK	20
III.5.2 PODNIKATELSKÉ FORMY V ZEMĚDĚLSTVÍ	21
III.5.3 ZEMĚDĚLSKÁ TECHNIKA A MECHANIZACE	24
III.5.4 ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ	25
III.5.4.1 Návrhy pro řešení rizik v oblasti lidských zdrojů	25
III.5.4.2 Vzdělání a rozvoj poradenství	26
III.5.4.3 Podpora realizace opatření	27
III.5.5 MULTIFUNKČNÍ ÚLOHA ZEMĚDĚLSTVÍ	29
III.5.6 SDRUŽOVÁNÍ PRODUCENTŮ PŘI UPLATNĚNÍ PRODUKTŮ NA TRHU	30
III.5.6.1 Očekávaný vývoj po vstupu do EU	31
III.5.6.2 Předpokládaný vývoj trhu.....	31
III.5.6.3 Rámcová doporučení	34
III.6 ODHAD NÁKLADŮ NA REALIZACI KONCEPCE	35
III.7 ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ.....	36
III.7.1 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO VYHLÁŠENÍ KRÁLOVÉHRADECKÝM KRAJEM.....	38
III.7.1.1 Opatření č. 1 - <i>PODPORA MIKRO A MALÝCH PODNIKATELŮ</i>	38
III.7.1.2 Opatření č. 2 - <i>PODPORA VYUŽITÍ BIOMASY</i>	39
III.7.1.3 Opatření č. 3 - <i>ROZVOJ DALŠÍHO PROFESNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ</i>	40
III.7.1.4 Opatření č. 4 - <i>ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍCH PLÁNŮ MALÝCH OBCÍ</i>	41

III STRATEGICKÁ A NÁVRHOVÁ ČÁST

III.1 PODKLADY

Přehled výchozích podkladů, které byly využity při tvorbě koncepce:

Program rozvoje Královéhradeckého kraje (2001, 2003)
Strategie rozvoje Euroregionu Glacensis (2002)
Hospodářská charakteristika Královéhradeckého kraje (2002)

Koncepce resortní politiky MZe na období před vstupem ČR do EU (MZe, 2000)
Smlouva o přistoupení, kapitola 7 – zemědělství (2002)
Podkladové materiály pro jednání operativní porady ministra (dále OPM) v rezortu MZe k implementaci společné zemědělské politiky, strukturálním fondům, IACS, apod.
Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění č. 128/ 2003 Sb.
Zprávy o stavu zemědělství, lesnictví (Zelená zpráva- 2000, 2001, 2002 - návrh)
Stav zemědělství v ČR (Světová banka, 1999)
Plán rozvoje zemědělství a venkova České republiky na období 2000 - 2006 (2000)
Program obnovy venkova (2001)
Zásady regionálního rozvoje ČR (1998)
Implementační strategie pro oblast zemědělství (1999)
Implementační strategie pro oblast životního prostředí (2000)
Situační a výhledové zprávy - půda, komodity (VÚZe Praha)

Konzultační dokument sektorové části Národního rozvojového plánu
Horizontální plán rozvoje venkova pro ČR na období 2004 - 2006 - návrh (2003)
Operační program Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství – návrh (2003)
Operační manuál programu SAPARD a manuály pro žadatele
Soubory manuálů pro administraci a kontrolu přímých plateb (Ekotoxa Opava)
Společná zemědělská politika CAP (Komise, DG Agri 2003)
Situation and outlooks - Rural development, Working doc., CAP 2000, DG-AGRI
Environmental indicators for Agriculture, OECD, Paris (2001)
Europes Environment, Statistical Compendium, EEA (1998)
Common Evaluation Questions with Criteria and Indicators, DG AGRI (2000)
Legislativa EU pro strukturální fondy (NR 1260/99), strukturální platby – rozvoj venkova, staid aids.

III.2 VÝZNAM ZEMĚDĚLSTVÍ V EU

Zemědělská politika je jednou z mála tzv. společných politik Evropské unie (EU). Přestože by se vzhledem k malému počtu zemědělců (průměr EU v roce 1998 5,1 % obyvatel) a vzhledem k malému podílu zemědělství na celkovém HDP Unie (3,1 %) mohlo zdát, že je zemědělství spíše okrajovou záležitostí, je tomu právě naopak. Zemědělství patří ke klíčovým resortům a to jednak díky tradičně velkému politickému vlivu zemědělců a jednak kvůli obrovským sumám, které každoročně do zemědělství plynou. Zemědělská politika dlouhodobě spotřebovávala přibližně dvě třetiny až polovinu komunitárního rozpočtu. Po reformách a po zavedení výdajových stropů (1988) se je podařilo snížit na 49 % rozpočtu EU, přičemž se i nadále snižují.

III.2.1 VÝCHODISKA SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY

Společná zemědělská politika (SZP) byla ustavena už v Římské smlouvě zakládající roku 1958 Evropské hospodářské společenství a k jejímu naplňování došlo od roku 1962. Západní Evropa byla tehdy závislá na dovozu potravin, které měly strategický význam. Základním cílem bylo zajistit soběstačnost v zásobování zemědělskými produkty, cenovou stabilitu a současně zabránit odlivu venkovských obyvatel do měst.

Prostředkem k tomu se staly tři zásady:

1. Společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách
2. Zvýhodnění produkce ze zemí ES na úkor vnější konkurence
3. Finanční solidarita - SZP je financována ze společného fondu, do kterého přispívají všechny členské státy

III.2.2 FINANCOVÁNÍ

Financování celého systému bylo svěřeno klíčové instituci - Evropskému zemědělskému orientačnímu a záručnímu fondu (EAGGF - European Agriculture Guidance and Guarantee Fund). Má dvě části - záruční a orientační. Část záruční je určena k dotování cen a pohlcuje většinu prostředků fondu a část orientační financuje strukturální změny v zemědělství. Společenství administrativně stanovuje tzv. intervenční ceny pro většinu (asi 70 %) zemědělských produktů. Tato cena je zemědělcům zaručena a pokud pod ní klesne reálná cena na trhu, pak zahájí příslušné orgány SZP intervenční nákupy (do veřejných skladišť). Intervenční ceny byly stanovovány relativně vysoko, aby podněcovaly růst produkce. Tím se však také stále zvětšoval rozdíl mezi cenami na světovém trhu a na vnitřním trhu Společenství. To vyžadovalo nejen ochranu vnitřního trhu vysokými cly před levnými dovozy, ale také nutnost subvencovat vývozy. Intervenční nákupy a subvencování vývozu měly být původně financovány příjmy z dovozních cel.

III.2.3 PROBLÉMY SYSTÉMU

Velmi rychle však začalo evropské zemědělství, podněcováno vysokými cenami, produkovat více, než vnitřní trh spotřeboval. To vedlo k produkci stále větších přebytků, které byly financovány stále většími sumami z rozpočtu Společenství. Ospravedlnit tyto rostoucí výdaje bylo tak čím dál těžší a to i kvůli dalším nepříznivým okolnostem. Jednou z nich byla ostrá kritika a tlak, kterému byla vystavena ochranná politika Společenství v souvislosti s jednáním o snížení cel v rámci GATT (General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu) na konci 80. let.

Dalším vážným nedostatkem tehdejšího situace bylo zvýhodnění menšiny velkých zemědělských podniků schopných zvyšovat produktivitu na úkor malých zemědělců a zemědělců v méně příhodných oblastech (hlavně v LFA - less favourable areas, což jsou z větší části horské oblasti). Tím, že Společenství distribuovalo dotace prostřednictvím intervenčních cen, vydělávaly na tom podniky schopné zvyšovat produktivitu, tedy velké podniky (20 % velkých podniků pak přijímalo 80 % všech dotací).

III.3 REFORMA SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY

Snahy reformovat SZP mají jen o málo kratší historii než SZP sama. Vedle některých podpůrných programů pro zemědělce v méně příhodných oblastech se zaměřovaly především na snížení zemědělské výroby uvnitř Společenství. Roku 1984 byly zavedeny kvóty omezující produkci mléka a 1988 bylo rozhodnuto o snížení rozsahu orné půdy o 20 % během pěti let.

Do Maastrichtské smlouvy (1992) už však bylo vtěleno nové pojetí. Jeho základním cílem je vrátit evropskému zemědělství konkurenceschopnost v podmínkách světového trhu. Prvním předpokladem bylo snížení cen na úroveň světových trhů, což v první fázi znamená postupné snižování intervenčních cen (např. u obilovin o 29 % během tří let). Snížení intervenčních cen je pak zemědělcům kompenzováno v podobě přímých plateb. Tento základní princip umožnil řešit problém velké a velmi drahé nadprodukce společného zemědělství tím, že mu postupně vrací schopnost napojit se na světový trh bez subvencí a tak z účasti na něm více těžit. Současně se snižováním cen stimuluje poptávka i na vnitřním trhu Unie.

Stále získává na vlivu princip, podle kterého už není na zemědělce nahlíženo jen jako na producenta potravin, ale také jako na někoho, kdo vykonává veřejnou službu tím, že se stará o krajinu. Za tuto službu je honorován právě skrze přímé platby ze zemědělského fondu EAGGF. V duchu tohoto principu, a současně v nutnosti snižovat nadprodukcii, odpovídá i nařízení, podle něhož nesmí zemědělci využívat minimálně 10 % z rozlohy své půdy k zemědělské produkci, což jim je nahrazeno dotacemi. Podporovány jsou extenzivní způsoby hospodaření namísto intenzivního. Přímé platby byly také cíleně zaměřeny na podporu regionů se ztíženými podmínkami pro zemědělství. Do péče o krajinu však patří i nezemědělské využívání půdy jako je zalesňování nebo agroturistika.

Těžiště dotací se tak po Maastrichtu přesunulo v rámci EAGGF z cenových intervencí na podporu strukturálních změn.

III.3.1 AGENDA 2000

Dalším milníkem v reformě SZP je dokument "Agenda 2000" z roku 1997. To, co se zde říká o SZP je pro nás směrodatné pro období po roce 2000, přičemž přesná ustanovení včetně konkrétního finančního plánu pro období 2000 - 2006 vycházejí z rozhodnutí odsouhlaseného Evropskou radou na jaře 1999 v Berlíně. V zásadě se přitom pokračuje ve směru nastoleném v Maastrichtu, který má veliký úspěch, zejména proto, že se podařilo snížit obrovské přebytky. Současnou reformu SZP opět popostrčily vnější podmínky. V roce 1999 začalo další kolo jednání v rámci WTO (World Trade Organization, Světová obchodní organizace, bývalá GATT), ale hlavně Unii čeká bezprecedentní rozšíření na východ a jihovýchod. Při současném systému financování SZP by to znamenalo zdvojnásobení výdajů, což není únosné. Reforma SZP pokračuje ve snaze přiblížit se světovým cenám, i nadále jsou snižovány intervenční ceny hlavně hovězího a obilovin při postupném zvyšování přímých kompenzací.

Kvóty na produkci mléka a mléčných výrobků se sice ještě pět let měnit nebudou, ovšem zemědělcům má být dáno na srozuměnou, že to nebude trvat věčně.

Novým opatřením je také určitá decentralizace. Dosavadní centrální financování bylo příliš komplikované a málo transparentní a proto se ukázalo jako flexibilnější, když budou o části peněz v zemědělství rozhodovat členské státy samy. Toto rozhodnutí hraje důležitou roli při tom nejdůležitějším, co "Agenda 2000" přinesla a tím je nový rámec pro "rozvoj venkova". V tomto rámci jsou nyní sjednoceny všechny aktivity Unie směřující k podpoře rozvoje venkova, péči o krajinu a k ekologickým aspektům zemědělství. Vedle společného trhu

zemědělských produktů se má do budoucna právě tato oblast pod souhrnným názvem "rozvoj venkova" stát druhým pilířem SZP. Obecně sem patří tyto typy projektů: podpora mladých zemědělců, podpora zemědělství v méně příhodných oblastech, podpora ekologických postupů v zemědělství a zalesňovací projekty.

III.3.2 ZMĚNA POLITIKY ROZVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOVA PRO OBDOBÍ 2007 - 2013

Dne 26.6.2003 byla schválena za řeckého předsednictví a po dohodě s Komisí **konečná verze reformy Společné zemědělské politiky EU**. Byl završen složitý proces dohody mezi členskými zeměmi EU a zároveň byl nastíněn postup pro uplatnění reformy i pro deset kandidátských zemí, které vstoupí do EU k datu 1.5.2004.

Těžiště reformního úsilí Evropské komise v oblasti Společné zemědělské politiky se jednoznačně přesouvá směrem ke konkurenceschopnějšímu a více na trh orientovanému zemědělství, což je v zájmu udržení a zvýšení důvěry spotřebitelů. V rámci EU – 25 povede Společná zemědělská politika v případě přistupujících států ke zlepšení situace v zemědělství a v kombinaci s jednotným trhem zajistí stabilní a v průměru vyšší ceny než by mohly kandidátské země dosáhnout bez členství v EU. Důsledkem navrhovaných opatření bude vyrovnaná zemědělská výroba a dobré možnosti uplatnění na trhu. Ve srovnání se stávající EU – 15 se perspektivy EU – 25 neliší.

Hlavní cíle reformy Společné zemědělské politiky jsou:

Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství EU tím, že se intervence nastaví jako skutečná bezpečnostní síť, což výrobcům v EU umožní reagovat na signály trhu přičemž budou současně chráněni proti extrémním výkyvům cen.

Podpora tržněji orientovaného, udržitelného zemědělství tím, že se dokončí přesun od podpory výrobků k podpoře výrobců a to zavedením sdružené, od produkce oddělené platby na farmu.

Zajištění lepší rovnováhy mezi podporami a posílením rozvoje venkova převedením prostředků z prvního do druhého pilíře SZP prostřednictvím zavedení systému modulace.

Rozšířením škály nástrojů, které jsou v současnosti k dispozici pro venkovský rozvoj, za účelem podpořit kvalitu potravin a welfare zvířat a splňovat vyšší standardy.

Hlavní prvky reformy jsou:

Jediná (integrovaná) platba pro zemědělce bez závislosti na výši produkce („zrušení vazby na produkci“) a vazba těchto plateb na dodržování standardů z hlediska životního prostředí, bezpečnosti potravin, pohody zvířat, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zároveň uplatňování požadavku na udržování zemědělské půdy v dobrém stavu („plnění dalších předpisů“).

Účinnější zemědělská politika s větším objemem finančních prostředků, s novými opatřeními na podporu jakosti produkce, pohody zvířat a dodržování výrobních standardů EU.

Snižování přímých plateb („degrese plateb“) větším zemědělským podnikům a tím získání většího objemu prostředků na rozvoj venkova a na financování dalších reforem.

Revize tržní politiky v rámci CAP – společné zemědělské politiky.

III.3.3 DOPAD NAVRHOVANÝCH REFORM

Navrhované úpravy směřují k přeorientování podpory na extenzivnější zemědělské postupy, na dodržování standardů, bezpečnosti potravin, pohodu zvířat a na udržování zemědělské půdy v dobrém stavu.

Hospodářský dopad

Evropská komise zveřejnila hloubkovou analýzu dopadů, které by vyplývaly z úprav navržených ve střednědobém hodnocení. Ta předpokládá, že produkce obilovin v EU mírně poklesne a v důsledku realizace oddělení přímých plateb od produkce, návrhu na uhlíkový kredit a snížení úrovně podporované ceny. Tento vývoj by byl způsoben hlavně menší plochou obilovin, protože většina analýz očekává, že průměrné výnosy porostou. Pšenice by patrně byla ovlivněna méně než ostatní obiloviny, protože by měla těžit z lepších vyhlídek na vývoj světových cen než většina ostatních obilovin.

Účinky návrhů obsažených v hloubkové analýze na produkci olejnin jsou více smíšené, i když většina analýz naznačuje malý pokles v produkci „potravinových“ olejnin. Podle analýzy Komise by platba uhlíkového kreditu vedla ke zvýšení produkce energetických plodin, především olejnin, hlavně na úkor produkce obilovin.

Implementace oddělení přímých plateb od produkce v sektoru živočišné výroby by přinesla určitý pokles v produkci hovězího masa a ovcí, protože tento krok by upřednostňoval extenzifikaci produkčních systémů, což by vedlo ke zvýšení tržních cen s příznivým dopadem na příjmy dotyčných farem, které se zabývají živočišnou produkcí.

Rozpočtový dopad

Skutečnost, že na summitu v Bruselu byla stanovena limitní hodnota na výdaje související se zemědělským trhem, znamená, že fixní mechanismus přesunů mezi jednotlivými rozpočtovými kapitolami nebude možné realizovat, dokud nezačne platit tzv. nová finanční perspektiva (v roce 2007). Komise v této souvislosti navrhuje od nástupu nové finanční perspektivy zavést systém povinné „modulace“, která umožní krýt přesuny do sféry „druhého pilíře“ (rozvoj venkova) a zároveň také krýt nové finanční potřeby vzniklé v důsledku nových tržních reform. Většina farmářů v EU, kteří dostávají od Unie podporu do výše 5000 EUR, bude z tohoto opatření vyňata. Opatření zároveň pomůže odstranit nynější nerovnováhu, kdy 80 % pomoci v rámci společné zemědělské politiky směřuje pouze do 20 % farem. Do roku 2007 mají členské státy možnost přesouvat prostředky z přímých plateb na účely rozvoje venkova na základě dobrovolné „modulace“.

Navrhovaný systém zavádí zásadu progresivních odvodů podle celkové částky pobíraných přímých plateb – cílem je zajistit, aby snižování přímých plateb bylo vyvážené a jednoduše realizovatelné. Platby poskytované jednotlivé farmě v každém rozpočtovém roce se budou postupně snižovat, a to o podíly uvedené v následující tabulce:

Tabulka č.III.1: Snižování plateb

Rozpočtový rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1 až 5 000 EUR	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
5 001 - 50 000 EUR	1%	3%	7,5%	9%	10,5%	12%	12,5%
nad 50 001 EUR	1%	4%	12%	14%	16%	18%	19%

Zdroj: ÚZPI

V důsledku této „degrese“ získají členské státy dodatečnou pomoc ve výši 1 % v roce 2007 a v dalších letech vždy další 1 % až na úroveň 6 % v roce 2007. Tyto dodatečné prostředky od EU budou určeny na opatření, která členské státy začlení do svých programů na rozvoj venkova. Celkem tak na rozvoj venkova získají v roce 2007 prostředky ve výši 228 milionů

EUR a tato částka během let (do roku 2012) naroste až na 1,48 miliardy eur. Tyto prostředky se mezi členské státy rozdělí podle následujících kritérií: výměra zemědělské půdy, zaměstnanost v zemědělství, hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (z hlediska kupní síly). Zbývající prostředky budou určeny na pokrytí dalších potřeb pro financování nových reforem trhu.

Zkušenosti z Německa

Německo se přiblížilo k realizaci národního „modulačního“ programu (to je přesunu části zemědělských subvencí na agroekologická opatření), když Plánovací výbor pro agrární strukturu a ochranu pobřeží PLANAK (Planungsausschuss „Agrarstruktur und Küstenschutz“) dospěl koncem roku k rozhodnutí zvýšit v roce 2003 fondy EU věnované na tento účel. Ministryně pro ochranu spotřebitele, výživu a zemědělství Renate Künastová prohlásila, že byla přesvědčena, že PLANAK přijme uvedené rozhodnutí. Avšak navržený přesun subvenčních prostředků bude ještě předmětem jednání v Bundestagu (dolní komora parlamentu) o návrhu na odmítnutí modulace, který předložil Bundesrat (horní komora parlamentu). Celkový fond uvolněný pro modulaci v roce 2004 – včetně spolkových a regionálních příspěvků – bude činit 82 mil. EUR. To znamená, že 2 % německých zemědělských subvencí bude přeměrováno ve prospěch ochrany životního prostředí. Uvedené peníze budou k dispozici pro zemědělce, kteří zavedou specifické výrobní postupy, jež ochraňují prostředí nebo welfare zvířat. Patří mezi ně:

- zvýšení rotace polních plodin
- pěstování meziplodin nebo podsevů k přezimování
- půdoochranný kryt (přízemní vegetace) a přímé setí nebo výsadba
- přesná aplikace tekutých hnojiv
- organická a biotechnologická opatření ochrany rostlin
- rozšiřování travních porostů
- mimořádná opatření zaměřená na pohodu zvířat
- omezení počtu hospodářských zvířat v oblastech s vysokým zatížením půdy.
- Německý zemědělský svaz (DBV) přivítal pouze skutečnost, že konečné rozhodnutí je závislé na výsledku diskuse v Bundestagu o odmítnutí modulace. Podle názoru DBV snížení rozpočtových výdajů na zemědělské struktury pro rok 2003 o 100 mil. EUR je důkazem, že modulace by nebyla prospěšná pro venkovské obyvatelstvo. Ministr zemědělství spolkové země Bádensko-Würtenbersko se připojil ke kritice s tím, že jednostranný postup Německa týkající se modulace subvenčních fondů může oslabit konkurenční pozici zemědělského odvětví. Jediným dalším státem EU, který provádí takovou modulaci, je Velká Británie. Ministr také varoval před velkým růstem administrativních výdajů.

III.4 UPLATŇOVÁNÍ PRAVIDEL SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY NA HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLCŮ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

III.4.1 PŘÍMÉ PLATBY PODLE NAŘÍZENÍ RADY (ES) Č. 1259/1999 ZE DNE 17.5.1999 STANOVUJÍCÍ SPOLEČNÁ PRAVIDLA PRO PŘÍMÉ PLATBY V RÁMCI SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY

S ohledem na ustanovení č. 1b a 1c uvedeného Nařízení Rady ve smyslu Přístupové smlouvy rozhodla ČR o aplikaci zjednodušeného systému administrace přímých podpor pro období 2004 – 2006. Jedná se o výplatu přímých plateb zjednodušenou formou na ha „užité zemědělské plochy“. Současně s touto platbou má ČR možnost využít proplácení navýšení přímých plateb z národního rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že plošné hektarové dorovnání na ha zemědělské půdy by mělo za následek více či méně výrazné poškození některých sektorů (chov hospodářských zvířat, produkce speciálních osiv, pěstování přadných rostlin, produkce bramborového škrobu, pěstování chmele) je návrh zaměřen na tyto vybrané sektory. Navrhovaný systém Ministerstvem zemědělství proto podporuje i hospodářství, v produkčně nevýhodných oblastech (horské a podhorské oblasti), kde se nehospodaří na orné půdě.

S ohledem na snahu o zachování zjednodušené administrativy a struktury plateb ministerstvo navrhuje dorovnat následující sektory:

Chmel, osivo píce a lnu, ovce a kozy, krávy bez tržní produkce mléka, skot, pěstování plodin na orné půdě.

Podpora výroby bramborového škrobu a podpora sektoru mléka zůstávají v rámci tržních opatření v působnosti platební agentury SZIF (APA).

Osivo píce a lnu

Návrh reformy SZP začlenil platbu na osivo jako jednu z přímých plateb do jednotné platby na farmu. Jednání Evropské rady vyčlenilo podporu osiva z jednotné platby na farmu.

Návrh dorovnání platby je 30 % sazby EU pro objem výroby certifikovaného osiva za průměr let 1996 – 2001. Při průměrné částce 2 480 Kč/t představuje celkový objem finanční prostředků 26 437 tis. Kč, což představuje 10 660 t osiva.

Propočítání v tabulce nebylo provedeno. Předpoklad je, že do Královéhradeckého kraje z této částky přijde 1,6 mil. Kč.

Ovce a kozy

ČR má přiděleno 66 733 prémiových práv (limitů) na bahnice, včetně koz, což představuje při možnosti dorovnání ze strany ČR částku 700 Kč na 1 přiznaný limit, celkem 46 713 tis. Kč.

Od 4.8. 2003 probíhá na Zemědělských agenturách přijímání žádostí na přidělení limitů. Výpočet v tabulce je proveden na stavy zjištěné RAK k 31.12. 2001.

Krávy bez tržní produkce mléka

U KBTPM má ČR přiděleno 90 300 prémiových práv (limitů). Částka se skládá z 2 625 Kč z prostředků EU, dorovnání ze strany ČR ve výši 4 225 Kč, celkem tedy na 1 přiznaný limit 6 850 Kč a příspěvek ve výši 850 Kč bude zahrnut v platbě na skot (na 1 DJ). Celkový požadavek na státní rozpočet činí 381 517 tis. Kč.

Od 4.8. 2003 probíhá na Zemědělských agenturách přijímání žádostí na přidělení limitů. Výpočet v tabulce je proveden na stavy zjištěné RAK k 31.12. 2001.

Skot

K zachování určité intenzity zemědělské výroby je navrhováno MZe udržet dorovnění ve výši 850 Kč na DJ. Společná platba na skot by činila 936 391 tis. Kč, dle uvedeného přepočtu na jednotlivé kategorie skotu.

Tabulka č.III.2: Koeficienty pro přepočet dobytčích jednotek (DJ)

	Koeficienty pro přepočet
tele do 3 měs.	0,15
skot od 3 měs. do 1 roku	0,35
skot nad 1 až 2 roky	0,80
skot nad 2 roky	1,00

Zdroj: MZe ČR

Orná půda

Pro dorovnění poskytované ve smyslu Podpory některých plodin pěstovaných na orné půdě NR 1251/ 1999 je navrženo použít plošný, plodinově nespecifický princip dorovnění na ha orné půdy. Přechodem na zjednodušenou platbu na plochu přestala platit podmínka plodinově specifického vyplácení podpory a v důsledku toho i podmínka uvádění půdy do klidu.

V současné době s ohledem na skutečnost, že není schválen státní rozpočet, a proto, aby byla celá částka z EU vyčerpána, není stanovena fixní částka na ha orné půdy. Proto i ve výpočtu pro Královéhradecký kraj je uvedena jedna z možných variant, částka 1 600 Kč na ha orné půdy, kterou předpokládá i Zemědělský svaz ČR. Výpočet byl proveden i tak, že z celkové výměry v okresech bylo odečteno 25 % výměry. Důvodem je, že se nemusí přihlásit všichni uživatelé do uvedeného systému a dále, že minimální výměra pro podání žádosti o platbu je zatím stanoven 1 ha. Dále z návrhu HRDP vyplývá, že orná půda v LFA nebude dotována.

Pokud platby na dorovnění z národních zdrojů rozdělené na ha orné půdy přesáhnou sazbu 1 500 Kč, pak začnou působit diskriminačně směrem ke zhoršujícím výrobním oblastem a MZe by mělo uvažovat o podpoře trvalých travních porostů..

Tabulka č.III.3: Orientační výpočet přímých plateb zemědělcům Královéhradeckého kraje pro rok 2004 (v tis. Kč) z národních zdrojů

1. skot

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n.K.	Trutnov	KHK
tele do 3 měs	244,8	313,5	278,2	420,8	165,2	1 422,5
skot od 3 měs. do 1 roku	2 281,8	1 249,5	1 546,7	1 279,3	587,6	6 944,9
skot nad 1 až 2 roky	4 046,7	4 386,0	1 894,5	4 692,0	2 086,2	17 105,4
skot nad 2 roky	8 754,1	10 868,1	8 349,6	10 625,0	7 255,6	45 852,4
celkem	15 327,4	16 817,1	12 069,0	17 017,1	10 094,6	71 325,2

2. Krávy bez tržní produkce mléka

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n.K.	Trutnov	KHK
4 225 Kč na limit	3 861,7	2 619,5	3 675,8	6 337,5	7 017,7	23 512,2

pokračování

3. Ovce, kozy

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n.K.	Trutnov	KHK
700 Kč na 1 limit	678,3	298,9	620,2	1 330,0	369,6	3 297,0

4. Orná půda

	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n.K.	Trutnov	KHK
1 600 Kč na ha	62 665,2	55 687,2	41 242,8	40 450,8	33 626,4	233 672,4

CELKEM	82 532,6	75 422,7	57 607,8	65 135,4	51 108,3	331 806,8
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------

Zdroj: Výpočet v tabulce provedla Ekotoxa na stavu zjištěné RAK k 31.12. 2001.

III.4.2 STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE

Nástroje Společné zemědělské politiky EU, na kterou jsou vynakládány nejvyšší prostředky z jeho rozpočtu, jsou doprovázeny a doplňovány společnou politikou rozvoje venkova. Děje se to pomocí pro současné plánovací období do roku 2006 (včetně):

Nařízením rady (EC) 1257/1999 ze dne 17.5.1999 o podporování rozvoje venkova prostřednictvím Evropského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF), na základě jeho pravidel byl zpracován návrh „**Horizontální plán rozvoje venkova pro Českou republiku 2004-2006**“.

Žadatel předkládá žádost a při splnění všech podmínek, která jsou u jednotlivých opatření, obdrží dotaci, dle pravidel jednotlivých opatření

Nařízení rady (EC) 1260/1999 ze dne 21.6.1999, které předepisuje všeobecná ustanovení o Strukturálních fondech. V duchu tohoto Nařízení je v ČR zpracován sektorový operační plán, který představuje rozpracování 5. prioritní osy Národního rozvojového plánu ČR na období 2004 – 2006.

Účelem zpracování operačního programu „**Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství**“ je podpora zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů, podpora lesního a vodního hospodářství, a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova.

Žadatel předkládá projekt (viz SAPARD) a APA rozhoduje podle přidělených bodů o přijetí projektu.

III.4.2.1 Uplatňování návrhu „Horizontálního plánu rozvoje venkova pro Českou republiku pro období 2004-2006“

Z regionálního pohledu návrh programu není rozlišen a je navržen pro celou republiku, obdobně jako Cíl 1 dle pravidel NR 1260/1999. Z tohoto pohledu plán rozvoje venkova obsahuje 7 doprovodných opatření.

Priorit Horizontálního plánu rozvoje venkova bude dosaženo následujícími opatřeními, která jsou zpracována s odvoláním na Nařízení Rady č. 1257/1999 (návrh schválený vládou ČR ze 17. července 2003):

- Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními
 - méně příznivé oblasti LFA
 - oblasti s environmentálními omezeními (E) – budou vymezené v rámci NATURA 2000
- Agro-environmentální opatření
 - ekologické zemědělství
 - péče o krajinu
 - celofaremní podopatření
 - zonální podopatření
- Lesnictví
 - zalesňování zemědělské půdy
 - zakládání porostů RRD pro energetické využití
- Zakládání skupin výrobců
- Technická pomoc

Je nutné upozornit na skutečnost, že se jedná stále o návrh, který byl sice schválen vládou ČR, ale je nyní projednáván s Evropskou komisí a může doznat změn, zejména v kriteriích a parametrech opatření. Co je však podstatné - doprovodná opatření jsou neměnná a jako v případě předčasného odchodu do důchodu se ČR může rozhodnout, zda bude opatření využívat nebo nikoliv. Celý text návrhu HRDP je na webových stránkách Ministerstva zemědělství (www.mze.cz).

Z hlediska kraje navrhovaná strategie plánu rozvoje venkova plně vyhovuje z hlediska potřeb jeho podpory. Svědčí o tom i navrhované priority ve smyslu:

- Zachovat zemědělství ve znevýhodněných oblastech/působit proti odlivu zemědělců ze znevýhodněných oblastí.
- Vytvořit životaschopný zemědělský sektor, zlepšit příjmovou situaci zemědělců zejména v méně příznivých oblastech.
- Udržovat a chránit životní prostředí (s důrazem na vodní složku) a kulturní dědictví venkovského prostoru.
- Zlepšit strukturu pracovníků v zemědělství (věkovou, vzdělanostní).
- Alternativní využití zemědělské půdy zejména vysazováním lesa.

Funkci tzv. detašovaného pracoviště platební agentury na úrovni NUTS IV budou plnit stávající Zemědělské agentury – pozemkové úřady MZe (ZA-PÚ MZe), které budou pro platební agenturu na základě smlouvy o delegování určitých činností zajišťovat činnosti, které je vhodné provádět na úrovni dnešních okresů. ZA-PÚ MZe ve vztahu k rozhodnutím o poskytnutí podpor nebudou mít rozhodovací pravomoci a budou zajišťovat pro APA činnosti v rámci budoucí uzavřené smlouvy o delegování činností. Rozhodovací pravomoci bude mít příslušné regionální pracoviště APA, která budou metodicky řídit do své působnosti spadající ZA-PÚ MZe.

Kontaktním místem pro žadatele bude okresní pracoviště ZA –PÚ MZe.

Činnosti na ZA-PÚ MZe :

- informační, poradenská a konzultační činnost pro žadatele o podporu v rámci HRDP
- distribuce formulářů, metodických materiálů, map aj.
- příjem žádostí od žadatele na HRDP (mimo vybraná opatření) a zadávání údajů do SW
- administrativní kontrola přijatých žádostí a jejich případné vrácení žadateli k doplnění a opravě

Průměrné sazby vyrovnávacího příspěvku do méně příznivých oblastí (LFA) – z návrhu HRDP:

na travní porosty:

Horská oblast	4 460 Kč / ha
Ostatní LFA	3 320 Kč / ha
Specifické LFA	3 420 Kč / ha

Sazby vyrovnávacího příspěvku budou realizovány na půdní bloky a budou diferencovány od 120 – 80% této průměrné sazby.

Platby pro ekologické zemědělství:

Orná půda	3 520 Kč / ha
Travní porosty	1 100 Kč / ha
Trvalé kultury	12 235 Kč / ha
Zelenina a speciální byliny na o.p.	11 050 Kč / ha

Hospodaření v NP, CHKO, MCHU, CHOPAV – střetové oblasti

Problém rozlehlosti území, které spadá do střetových oblastí zemědělské činnosti jasně vyplynul v provedené analýze. 53 % zemědělské půdy v Královéhradeckém kraji spadá do tohoto režimu. Nejvíce „postiženými“ okresy je Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. Velkým problémem pro intenzivní zemědělskou činnost jsou zákonná omezení, která omezují zemědělcům rozvojové možnosti a představují téma, které ještě stále není plně vyřešeno.

Omezení v KRNAP a CHKO vyplývají ze zákona, např. 114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny, který však prochází novelizací a lze očekávat částečnou změnu zejména ve výkladu některých pojmů. Novelizace je motivována povinností ČR vymezit tzv. Naturu 2000, což je v podstatě síť cenných stanovišť, která leží jak v chráněných územích, tak i mimo ně. V současné době je navrženo 41 ptačích lokalit v ČR. Mapové zaznačení a schválení by mělo být ke dni vstupu ČR do EU, tj. do 1. 5. 2004. Návrhy jsou v mapové příloze Analytické části.

Na druhé straně se mění i zemědělská politika, která přináší nové prvky zejména v rámci HRDP:

Platby za ekologická omezení (budoucí kompenzace za omezení v Natura 2000) v rámci opatření LFA bude zavedeno nejpozději při zavedení Natura 2000.

Podpora celorepublikových agroenvironmentálních podopatření, která budou působit i v KRNAP a CHKO.

Jedním z klíčových faktorů zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí je integrace mezi zájmy MZe a MŽP v tomto regionu (Zemědělské agentury, regionální MŽP, správy KRNAP, CHKO a nevládní organizace).

Z hloubkových studií je zřejmé, že obecně chybí řízená komunikace mezi oběma skupinami a asistence zemědělcům při řešení otázek ochrany přírody na plochách, které obhospodařují. Proto je žádoucí:

Podporovat nevládní organizace (propagací i částečně finančně prostřednictvím zpracování projektů – např. publikací, letáků, atd.), které mohou zmíněné funkce poskytovat.

Sledovat vývoj vztahů mezi aktéry, kteří operují v zemědělství a v ochraně životního prostředí.

Organizovat setkání, s cílem řešit palčivé otázky mezi ochránci ŽP a zemědělstvím.

Sledovat vývoj celostátní politiky v ochraně přírody a krajiny, která bude i nadále významně ovlivňovat situaci v CHKO a NP a se znalostí místních podmínek vstupovat do diskusí o budoucí podobě CHKO a NP. Tento proces by mohl být efektivně zajištěn, pokud by byla zainteresována další organizace (byť i nevládní), která by usnadňovala udržovat dostatečnou znalost o vývoji zmíněných problémů.

Nad rámec stávajících politik je nezbytné vyvíjet úsilí v prosazení státní podpory hospodaření v nejvíce chráněných územích

Dalším faktorem zajištění zpracování zemědělských produktů (např. vlny, kozí mléko) nejlépe na regionální úrovni.

Důvodem pro státní podporu je prozatím malý prostor pro tento druh podpory ve Společné zemědělské politice EU. Proto bude žádoucí, aby byl vyvinut tlak na další vyjednávání s EU (pro další programové období), s cílem nalézt způsob, jak podporovat ošetřování takových území i z národních zdrojů.

Integrace politik – společný zájem a snaha

Vzhledem k vysokému stupni komplexity řešené problematiky je vysoké riziko snížení efektivity politik, pokud proces navrhování a implementace nebude integrován. Proto je žádoucí aby byly vyvíjeny následující aktivity:

Podpora nevládních organizací, které by umožnily sblížit zájmy zemědělců a zástupců ochrany přírody a krajiny (zprostředkovatelská role).

Podpora osvěty zemědělců o nových nástrojích politiky, které mohou přispět k ochraně přírody a krajiny a současně rozšířit příjmové možnosti zemědělců (některá podopatření vyžadují výraznou motivaci). Současně může kraj pomoci ve včasném varování zemědělců před budoucími závazky v ochraně životního prostředí.

Na úrovni kraje se mohou odehrávat/iniciovat důležitá setkání zúčastněných stran (semináře, pracovní setkání atd.), které umožní zlepšit komunikaci mezi resortem zemědělství a životního prostředí a nevládními organizacemi.

Je důležité propojit nástroje HRDP (zpravidla platba na hektar) s nástroji OP (zpravidla investiční podpory), aby stanovené priority pro podpory určitých aktivit na půdě (např. podpora pěstování meziplodin v ZOD) měly svůj odraz také v jiných nástrojích politiky (dle tohoto příkladu – podpora investic na obnovu skladů statkových hnojiv v ZOD). Kraj může najít způsob, jak v různých komisích, pro tento účel vytvořených, mít své zastoupení a zmíněné cíle naplňovat.

Rozvoj ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je považováno za systém, který jako celek může do značné míry uspokojit požadavky na ochranu přírody a krajiny. Proto je jeho šíření věnována zejména v chráněných územích značná pozornost.

Analýza prokázala, že naprostá většina půdy zapojené v ekologickém hospodaření jsou travní porosty. Je to v souladu s celorepublikovou situací – je nedostatek ekologické rostlinné produkce a také nedostatek krmiv pro ekologické chovy.

Znamená to, že i chovatelé skotu na travních porostech, kteří se zaměřili na chov vysoce produkčních (a tedy i vyšlechtěných) masných plemen (např. Charolais, Blonde d'aquitaine, Abredeen-angus, Limousine, Masný simentál, Belgické modrobílé) nemají možnost tato zvířata dokrmit, neboť nejsou schopni si vyprodukovat dostatek odpovídajících krmiv a směsí (často se nacházejí ve znevýhodněných oblastech nebo nemají orné půdy).

Proto je cílem motivovat ekologické zemědělství i v produkčních oblastech, i když se zde nepředpokládá jeho masivní rozšíření.

Zpracování i odbyt tzv. „suchých“ produktů (obecně produkce z orné půdy) jsou relativně velmi dobře rozvinuty a není nezbytné jim věnovat v tomto dokumentu tak velkou pozornost. Naopak zpracování masa a mléka (klíčové především pro chráněná území) představuje vzhledem k rychle rostoucím plochám travních porostů a počtům zvířat v ekologickém zemědělství rozvojový problém. Analýza ukázala, že se v této oblasti nachází značný rozvojový potenciál, jehož naplnění by znamenalo značný příspěvek k rozvoji regionu i ekologického zemědělství. Na druhé straně je zřejmé, že nedostatečné zpracovatelské kapacity a nepřítomnost masa a mléčných produktů v obchodní síti nedávají možnost růstu poptávky (spotřebitelé tyto produkty neznají).

Proto je cílem podpořit:

- ▶ Zpracování. Vznik případně rozšíření zpracovatelských kapacit pro: mléko a maso – prosazováním této priority v komisích na schvalování projektů v rámci OP Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství.
- ▶ Poptávku. **Osvětou** podpořit odbyt těchto produktů (nezbytné provádět koordinovaně – v předstihu k rozvoji zpracování a prodeje).
- ▶ Nabídku zpracovatelům: produkce je stále ještě roztržštěná, a proto by bylo velkou pomocí podpořit **koordinační roli** Královéhradeckého kraje sdružování producentů (např. do odbytových družstev). Pomoc by spočívala především v pomoci překonávání nedůvěry mezi budoucími partnery, neboť k tomu důležitý prostředník.
- ▶ Vznik krajově specifických produktů, které umožní snadněji podporovat i hospodaření v NP a CHKO (s produktem bude prodávána i „ochrana přírody“) – **podporou zajištění institucionálního zázemí a osvětou** ve spolupráci s nevládními organizacemi.

Podpora by měla směřovat k:

- Zvyšování schopnosti producentů a zpracovatelů získávat úvěry a finanční podpory na investice z nových podpůrných programů (zejména OP). Lze zejména **školením zemědělců a poradců, podporou poradců** atd.
- Popularizaci a motivaci ekologických zemědělců (např. zveřejňování výsledků nejlepších zemědělců, vyhlašování soutěží atd.).

- Umožnění vstupu principů zdravého způsobu života (včetně výživy) do **výuky na školách** s důrazem na ekologické produkty a zemědělství (lze **populárními přednáškami, ochutnávkami, výstavkami** atd.).

III.4.2.2 Uplatňování návrhu operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ pro Českou republiku pro období 2004-2006

OP (Operační program) je programový dokument, který vychází zejména z nařízení Rady (EC) č. 1260/1999 z 21. června 1999, které předepisuje všeobecná ustanovení o Strukturálních fondech a dále z nařízení Rady (EC) č. 1257/1999 ze 17. května 1999 o podporování rozvoje venkova prostřednictvím Evropského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF), včetně dalších prováděcích opatření. Kofinancování projektů z OP je hrazeno z orientační sekce EAGGF a v období 2004 – 2006 komplexně ovlivní české zemědělství a venkovský prostor, přičemž je kladen důraz na udržení a rozvoj sociálně ekonomických podmínek obyvatel venkova. Struktura OP navazuje na aktivity spadající do předvstupního období, realizované v rámci Programu SAPARD a na aktivity, spadající pod orientační sekci EAGGF v rámci oblastí Cíle 1. OP je integrován s Horizontálním plánem rozvoje venkova (HRDP). Celý text návrhu OP je na webu (www.mze.cz).

Při přípravě OP proběhly na úrovni regionů konzultace a bylo zjištěno, že požadavky regionů na podpory v oblasti zemědělství a rozvoje venkova jsou téměř totožné mezi jednotlivými PRK navzájem a jsou v souladu i s prioritami Ministerstva zemědělství a proto je OP Rozvoje venkova a multifunkční zemědělství zpracován jednotně pro celou ČR.

V období 2004 – 2006 se bude ČR připravovat rovněž na budoucí využití iniciativy EU LEADER+ a to v rámci OP, kde iniciativa LEADER+ bude jednou z aktivit integrovaného rozvoje venkova, která umožňuje kofinancovat projekty inovativního charakteru vzešlé z aktivit určitého území a místních akčních skupin. Pravdou je, že z OP bude podpořeno asi jen 10 projektů v rámci celé ČR.

Cílem OP je zabezpečit trvale udržitelný rozvoj venkova v integraci se zemědělstvím, lesním hospodářstvím, vodním hospodářstvím a kvalitním zpracováním zemědělských produktů a uskutečnit tak adaptaci českého zemědělství na evropský model prostřednictvím multifunkčního, konkurenceschopného sektoru zemědělství.

V rámci tohoto cíle bude **strategie** OP zaměřena na:

- Lepší technologie.
- Více produkce s vyšší přidanou hodnotou.
- Progresivní marketing.
- Konsolidovaná vlastnická struktura půdy.
- Vyšší zaměstnanost na venkově.
- Lepší věková a vzdělanostní struktura obyvatel.
- Snadnější přístup k informacím.

Úkoly konečných příjemců pomoci

Konečný příjemce pomoci zajišťuje:

- a) zpracování žádosti o poskytnutí pomoci zahrnující identifikaci, hodnocení a přípravu projektu včetně finančního plánu,

- b) přípravu zadávací dokumentace projektu,
- c) zadávání veřejných zakázek v souladu s příslušnými předpisy a podpis smluvních dokumentů se zhotoviteli,
- d) řádnou realizaci projektu dle smluv uzavřených s vybranými zhotoviteli
- e) ověřování faktur a jejich proplácení dodavatelům,
- f) funkční oddělený účetní systém projektu ve smyslu zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
- g) vnitřní finanční kontrolu a zajištění nezávislého výročního auditu organizace,
- h) podávání pravidelných čtvrtletních zpráv o vývoji projektu, případně příležitostních zpráv během přípravy,
- i) regionální a místní publicitu a informační tabule na místě staveb ve smyslu příslušných pravidel EU.

Konečný příjemce pomoci je zodpovědný za přijatelnost navrhovaných a realizovaných výdajů na projekt a za realizaci projektu ve shodě s příslušnými pravidly a s ustanoveními a podmínkami uzavřené smlouvy.

Příjemce je povinen uskutečnit kontrolu fyzické realizace projektu, tj. před provedením platby dodavateli provést věcnou a formální kontrolu každé faktury. Pro účely této kontroly používá kontrolní list, jehož obsah stanoví Řídicí orgán OP.

Musí také při předkládání žádosti o platbu na standardních formulářích doložit, že vynaložené výdaje odpovídají podmínkám projektu zahrnutým ve smlouvě o poskytnutí finanční pomoci, že spolufinancované výrobky a služby byly dodány a že požadované nároky na proplácení byly skutečně vynaloženy. Vynaložené výdaje, tj. všechny nároky na proplácení musí být doloženy potvrzenou (kvitovanou) fakturou nebo, pokud to není možné, účetními doklady rovnocenné důkazní hodnoty.

Konečný příjemce musí kdykoli umožnit přístup k projektové dokumentaci a umožnit vstup do svých objektů a na pozemky osobám a subjektům oprávněným provádět kontrolu k ověření pravdivosti údajů ze žádosti o pomoc a k ověření plnění podmínek smlouvy o poskytnutí pomoci.

Příjemce je povinen neprodleně oznámit všechny podstatné změny a skutečnosti, které mají vliv nebo souvislost s plněním závazku ze smlouvy.

Konečný příjemce musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která umožňuje dostatečnou pomůcku pro audit se zaměřením na finanční toky („audit trail“) a uchovávat doklady týkající se projektu ve smyslu zákona č. 563/91 Sb., o účetnictví, v platném znění po dobu stanovenou v tomto zákoně, nejméně však po dobu 10 let od poslední platby.

Žádosti o podporu budou podávány zpravidla dvakrát ročně ve stanovených termínech. Žádosti budou podávány v písemné podobě na regionálních pracovištích APA a posouzeny podle schváleného postupu. U úspěšných projektů bude posouzena jejich přijatelnost a následně budou obodovány na základě stanovených kritérií.

Výběr projektů, který zajišťuje APA, bude realizován na základě bodového zisku. Jestliže obodování projektů neposkytne jasné pořadí projektů, bude použit doplňkový postup s využitím doplňkových kritérií předem schválených Národním monitorovacím výborem.

Priorita I. Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesní hospodářství

Opatření 1.1. Investice do zemědělských podniků

1.1.1. Investice do zemědělského majetku a podpora začínajícím mladým zemědělcům

1.1.2. Prohlubování diverzifikace zemědělských činností

Opatření 1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing

1.2.1. Podpora zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských produktů a produktů následného zpracování

1.2.2. Podpora zlepšení produkce tradičních výrobků a krajevých specialit

Opatření 1.3. Lesní hospodářství

1.3.1. Trvale udržitelné hospodaření v lesích

1.3.2. Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření

1.3.3. Investice do lesů

1.3.4. Investice do zpracování a odbytu výrobků lesního hospodářství

1.3.5. Sdružování majitelů lesa

1.3.6. Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd

Opatření 1.4. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí

1.4.1. Pozemkové úpravy

1.4.2. Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny

1.4.3. Řízení a zajištění funkčnosti (zemědělských) vodních zdrojů

1.4.4. Rozvoj venkova(LEADER+)

1.4.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství

Opatření 1.5. Odborné vzdělávání**Opatření 1.6. Chov ryb a činnosti prováděné odborníky v rybářství**

1.6.1. Zpracování ryb a propagace výrobků z ryb

1.6.2. Chov vodních živočichů, akvakultura

1.6.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství

1.6.4. Mimoprodukční funkce rybářství

Priorita II. Technická pomoc**Finanční prostředky****Tabulka č.III.4: Celkové objemy financí pro zemědělství a rozvoj venkova pro ČR**

V mld. Kč	Bilance v mld. Kč/rok	2004	2005	2006
Přímé platby	Platby z EU	5,6	7,1	8,9
	možnost dorovnání	7,6	8,2	9,4
	platby celkem	13,3	15,3	18,3
HRDP	Platby z EU	4,5	4,8	5,1
až 80% EU	ze st. rozpočtu	1,1	1,2	1,3
min. 20% ČR	platby celkem	5,6	6	6,4
Tržní opatření	Platby z EU	4,3	4,9	5,5
	Platby z EU	14,4	16,8	19,5
	státní rozpočet	8,7	9,4	10,7
	CELKEM	23,1	26,2	30,2

Zdroj: MZe ČR

Podíl Královéhradeckého kraje při poměrné výši 6 % zemědělské půdy z celkového území ČR by mohl činit teoreticky 1 386 mil. Kč v roce 2004. Je třeba zdůraznit, že uvedené prostředky se týkají nejen zemědělců, ale i rozvoje venkova a intervenčních nákupů. Nelze však kalkulovat s dorovnáním ze státního rozpočtu, neboť není schválen státní rozpočet.

Tabulka č.III.5: Finanční objemy Operačního programu v letech 2004 - 2006

	Zdroje celkem	Veřejné zdroje celkem	Spolufinancování EU	Kofinancování národní	Soukromé zdroje
Celkem	9,00	5,90	4,70	1,20	3,10
KHK	0,54	0,354	0,282	0,072	0,186

Zdroj: MZe ČR

Do operačního programu by mělo přijít celkem 9 mld. Kč, což jednoduchým odhadem představuje pro Královéhradecký kraj částku 540 mil. Kč, včetně soukromých zdrojů. Představy zemědělské veřejnosti touto částkou jistě nebudou uspokojeny a lze jen doufat, že z fondů EU bude do regionů přicházet více finančních prostředků.

Jihočeská univerzita, zemědělská fakulta, České Budějovice provedla v září 2003 předběžné výpočty finančního promítnutí opatření HRDP a přímých plateb do zemědělských podniků. Z výsledků na vybrané skupiny 152 zemědělských podniků vyplývá např. diskriminace podhorských oblastí v případě platby na ha o.p. vyšší než 1 500 Kč.

Ve zjednodušeném systému IACS se započítáním HRDP by měly zemědělci dostávat po přepočtu průměrně na ha zemědělské půdy (podle výše národní podpory) :

- kukuřičná oblast 2 627 – 3 728 Kč na ha z.p.
- řepařské oblast 2 920 – 4 014 Kč na ha z.p.
- bramborářská oblast 4 007 – 4 542 Kč na ha z.p.
- bramborářsko-ovesná 4 493 – 5 305 Kč na ha z.p.
- horská 6 641 – 7 146 Kč na ha z.p.

III.5 NÁVRHY A OPATŘENÍ

Návrhy a opatření pro další rozvoj zemědělské politiky Královéhradeckého kraje vychází z provedené analýzy zemědělství kraje, situačních a výhledových zpráv Ministerstva zemědělství ČR (dále MZe), z programovacích dokumentů, Zelených zpráv a diskuse se zemědělskými odborníky.

III.5.1 PŮDA – VŠEOBECNÝ PRACOVNÍ PROSTŘEDEK

Jak vyplývá ze Situační a výhledové zprávy o půdě se do roku 2006 trh s půdou se nebude v rámci ČR výrazněji rozvíjet. Výjimku tvoří nákupy menších výměr zemědělské půdy pro stavební a jiné účely.

Relativně masivnější bude prodej a koupě zemědělské půdy ve vlastnictví státu. Pozemkový fond ČR nabízí na trhu s půdou v Královéhradeckém kraji více než 30 tis. ha zemědělské půdy a to zejména v okresech Trutnov a Náchod. Vzhledem k tomu, že část nabízených pozemků musí projít „lustrací“, prodej se může ještě více oddálit.

Cena prodávaných pozemků zemědělské půdy pro zemědělské využití se pohybuje v rozmezí 60 % až 80 % z ceny úřední podle cenových předpisů MF. Cena prodávaných pozemků ve vlastnictví státu je nabízena ve výši úřední ceny, avšak v případě holandské dražby (při nedostatku zájemců o koupi) může klesnout až na úroveň 10 % z vyvolávací ceny zemědělské půdy.

V současné době bankovní sektor neposkytuje hypotéky (úvěry) na nákup zemědělské půdy pro zemědělské využití a MZe připravuje pravidla pro prodej této půdy současným nájemcům.

Pronájem zemědělské půdy

Dlouhodobé smlouvy o pronájmu zemědělských pozemků nabývají se vstupem ČR do EU na důležitosti. Programy na jejichž základě jsou poskytovány platby z fondů EU jsou dlouhodobé a podmíněné závazkem příjemce hospodařit dalších 5 let po obdržení první platby.

Současná právní úprava k pronájmům zemědělské půdy vychází z ustanovení § 663 a 684 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. a novelizací.

Poměrně obecná legislativa o nájmech, dlouholetá absence institutu nájmu zemědělské půdy, jakožto i relativně velkovýrobní charakter zemědělského podnikání vytváří laxní přístup k nájemním smlouvám. Tento typ smluv pouze z části využívá možnosti, které mu poskytuje současná právní úprava. Evidentně v naší legislativě chybí jednoznačně vymezená práva a povinnosti nájemců a najímatelů zemědělské půdy jako zvláštního typu nemovitosti. Toto legislativní vakuum nemotivuje nájemce a ani nezakládá právní jistoty najímatele.

- Absence specializovaného právního předpisu (i nižší legislativní účinnosti) o pronájmu zemědělských pozemků k zemědělskému využívání vytváří značné bariéry pro další restrukturalizaci a rozvoj zemědělského podnikání na najatých pozemcích.

Ministerstvo zemědělství připravuje zvláštní předpis (vyhlášku MZe), ve které bude upravován nájemný vztah k zemědělské půdě.

Orgány kraje a zájmové instituce na okresních úrovních by měly spolupůsobit při přípravě, projednávání a schvalování tohoto závazného právního předpisu.

V Královéhradeckém kraji si podniky najímají více než 90% pozemků, na kterých hospodaří. V následujícím období bude stárnoucí populace soukromě hospodařících rolníků odcházet do důchodu a tím bude docházet k větší koncentraci těchto podniků. Procento najímaných

pozemků i v tomto případě poroste. Proto vlastníci pozemků a najímatelé těchto pozemků by měli mít zaručenou právní jistotu nájmu.

Návrhy v oblasti využití půdního fondu:

- Důsledně využívat prostředky z podpůrných fondů EU a státního rozpočtu ČR, které jsou zaměřeny na využití půdy jako např.:
 - na rozšiřování a údržbu trvalých travních porostů
 - na udržení stavu orné půdy v rámci plošných dotací z fondů EU po roce 2004
 - na rozšíření programů ve prospěch krajinotvorných funkcí, zejména v horských oblastech Královéhradeckého kraje
 - na výstavbu investičních opatření v rámci prováděných Komplexních pozemkových úprav z podpůrných fondů EU i rozpočtu ČR.
- Věnovat zvýšenou pozornost inventarizaci a evidenci půdního fondu, zejména stavu zemědělské půdy a jejích kultur a lesního půdního fondu.
- Provádět osvětu v oblasti pozemkových úprav nejen mezi představiteli obcí, ale i mezi vlastníky a uživateli zemědělských pozemků.
- Zvýšit angažovanost při prodejkách a koupi zemědělských pozemků ve vlastnictví státu. Podpořit urychlení uspořádání vlastnických vztahů u obcí, zejména tam, kde vlastnictví k pozemkům není převedeno z listů vlastnictví „národních výborů“ na listy vlastnictví obcí.
- Ve spolupráci s bankovním sektorem a MZe dořešit režim poskytování hypotečních úvěrů na nákup zemědělské půdy, zejména mladým začínajícím farmářům.
- Aktivně se zapojit do přípravy návrhů právních předpisů (vyhlášky MZe) k úpravě nájemních vztahů k zemědělské půdě.

III.5.2 PODNIKATELSKÉ FORMY V ZEMĚDĚLSTVÍ

Současná struktura českého zemědělství jak organizační, tak i výrobní není v novém, širším evropském prostředí optimální a plně konkurenceschopná. Tato premisa platí i pro současnou situaci v zemědělství Královéhradeckého kraje.

Mezi hlavní problémové oblasti podnikového uspořádání náleží v první řadě výrobním podmínkám ne zcela odpovídající výrobní a velikostní struktura zemědělských podniků, neustálené a pro zemědělství neoptimální právní formy podnikání, nevhodná a zastaralá vybavenost technikou a technologiemi především v živočišné výrobě, horší kvalifikační a věková struktura pracovníků, převládající zaměstnanecký poměr a absolutní převaha hospodaření na pronajaté půdě. Lze očekávat, že se vstupem do struktur Evropské unie, s přijetím zásad Společné zemědělské politiky a návazných programů dojde teprve k faktickému dokončení transformace (druhé transformační vlně) zemědělských družstev, potažmo akciových společností, protože většina z nich prošla pouze formálními změnami nikoli věcnými, což se projevilo na příklad v malých změnách výrobních a organizačních struktur a pracovních sil. Jako problém, vystupuje do popředí pasivita a nerozhodnost managementu, členské základny nebo akcionářů a rovněž tak pasivita vlastníků půdy. Zřetelně formulované a stabilizované projekty a programy Evropské unie a České republiky budou signálem ke změně chování i těchto skupin.

Dalším vážným problémem se ukazuje vlastnická nepropojenost zemědělských výrobců se zpracovateli a velkoobchodem se zemědělskými produkty a potřebami. Tuto vazbu, která zde do roku 1949 existovala (zrušena bez náhrady byla vydáním zákona o JZD), nedokázal nový

stát v transformačním období napravit, obnovit a vystavil tak zemědělce často neúměrným až monopolním tlakům těchto pro zemědělce zásadních struktur.

Velkým balvanem pro stávající zemědělská družstva zůstávají nevypořádané závazky vůči vlastníkům.

Z analýzy současného stavu, trendů a orientace zemědělského podnikání v zemích Evropské unie, ale i USA, vyplývají pro zemědělské podniky Královéhradeckého kraje následující závěry a doporučení:

1. **Základem podnikání v zemědělství je zemědělský podnik.** Z hlediska právních forem se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu.
Zemědělský podnik může být založen podle zákona 455/1991 Sb., O živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů nebo podle zákona 513/1991 Sb., Obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů. Obecně samotný právní rámec a formy pro podnikání v zemědělské prvovýrobě se ukazují jako dostatečné a vhodné. Problémem se však ukazují právní formy, které ve své podstatě předpokládají možnost většího počtu vlastníků (podílníků) podniku, jako je družstvo nebo akciová společnost.
Příliš velký počet vlastníků, akcionářů nebo členů družstva může nepříznivě eliminovat rozhodovací prostor managementu nebo naopak pasivní akcionáři či členové umožňují nekontrolované jednání téhož. Tendence vysledovaná z Agrocenzu 2000 za okresy Královéhradeckého kraje naznačuje větší růst podniků fyzických osob, společností s ručením omezeným a akciových společností a naopak pokles především zemědělských družstev. To je samozřejmě spojeno se změnami počtu vlastníků nebo podílníků podniku. Z tohoto pohledu se jeví jako nejméně vhodná pro podnikání na zemědělské půdě právní forma zemědělské družstvo nebo akciová společnost s velkým počtem akcionářů. Podtrženo ještě vysokým podílem hospodaření na pronajaté půdě.
2. Velikost zemědělského podniku je závislá na výrobních podmínkách, obecně směrem k horším výrobním podmínkám se snižuje. **Za hranici konkurenceschopného zemědělského podniku** provozujícího zemědělskou výrobu v podmínkách tržního hospodářství se považuje velikost od 100 ha z.p., která na druhé straně by neměla většinou přesáhnout 1000 ha z.p. u typu rodinné farmy. Větší velikost zemědělského podniku v současných podmínkách se z hlediska organizace řízení a ekonomiky zemědělského provozu ukazuje jako naprosto správná a konkurenceschopná u typu obchodních společností a družstev.
3. Zemědělské podniky orientované na rostlinnou výrobu s výměrou zpravidla menší než 50 ha z.p. by měly z řady důvodů hospodařit v režimu „kovozemědělec“ (part time farming).
4. V zemědělských podnicích je třeba **optimalizovat počet a kvalifikační strukturu pracovníků**, především managementu. Je v zájmu podniku neustále zvyšovat profesionalitu, kvalifikaci, vzdělanost a využití pracovníků především při obsluze mechanizace a ve speciálních službách. Přebytek kapacit je účelné poskytovat za úplatu pro jiné, menší zemědělské podniky, které tyto možnosti z vlastních zdrojů nemají. Tyto podniky by měly v daleko větší míře využívat poradenské služby jak výrobní, tak účetní, daňové a ekonomické. Orientace na tyto typy služeb vede k úspoře vlastních pracovníků a k profesionalizaci poskytovaných služeb, což se ve svém důsledku musí promítnout pozitivně do konečných výsledků podnikání. Ukazuje se jako nerentabilní, aby si tyto služby zabezpečovaly zemědělské podniky do velikosti 500 ha z.p., v některých případech až 1000 ha z.p. (živočišná, rostlinná výroba).
5. Pro vytvoření účinné protiváhy silícím tendencím na vnitřním potravinovém trhu, ale i využívání možností účasti na trhu zahraničním, je účelné pro podnikatele v zemědělství **zakládat** (propojovat se) **specializované obchodní společnosti** (odbytové organizace),

prostřednictvím kterých budou mít jako podílníci svůj vliv a podíl na výsledcích společné činnosti. V Královéhradeckém kraji již působí Agropork, družstvo pro odbyt masa a MLECOOP, odbytové družstvo pro mléko a mlékařská odbytová družstva Podorlicko, Opočno a Bydžovsko. Smyslem společné činnosti by však nemělo být pouhé pasivní vyjednávání odbytových podmínek vůči více méně monopolním odběratelům a zpracovatelům, které nemůže přinést do podstaty problému zásadní obrát, ale aktivní přístup přebírající poznenáhlu některé články odbytové vertikály a zároveň poskytující vyžádané služby svým členům. Řada takových činností je podporována z programů EU, ze Strukturálních fondů a podpor poskytovaných na rozvoj venkova. Rozsah územní působnosti záleží na zakládajících členech a také na druhu společně zajišťované činnosti.

6. Vedle provozování zemědělské výroby by se podniky zejména v méně příznivých oblastech měly zaměřit na **nepotravinářské a energetické využití produkce**. Perspektivu je třeba vidět v další diverzifikaci výroby, v obnově tradiční přidružené výroby, obnově tradic, řemesel, agroturistiky a v hledání dalších aktivit, které se stanou tolik potřebným příjmem zemědělců, pomohou obci a přispějí i ke zvýšení zaměstnanosti oblasti.
7. Zemědělské podniky Královéhradeckého kraje by měly využít příležitosti **společné hranice s Polskem** a hledat aktivní formy spolupráce, jak v oblasti zemědělské výroby, zpracování, zejména však odbytu a služeb. Jednou z účinných forem takovéto spolupráce se nabízí vytvoření společného volného sdružení, nebo jiné právní formy, kde členy nemusí být, podle cílů spolupráce, jenom zemědělské podniky.
8. Důležité, pohotové a včasné **informace** se stávají strategickou výhodou podnikání. Existuje již nyní řada portálů s mnoha informacemi pro zemědělce, které ale většinou obsahují informace spíše obecnějšího rázu. Ministerstvo zemědělství zabezpečilo provozování informačního systému na portálu www.uzpi.cz, který by měl poskytovat pravidelné, nezávislé a objektivní informace především o zemědělském trhu, cenové informace, informace o poskytování dotací, jejich kontrole a další. Tyto informace by neměly vycházet pouze z centrální úrovně, ale měly by poskytovat údaje oblastního až lokálního charakteru. Podle povahy informace by se mělo jednat o volný nebo v některých případech exkluzivní přístup. Informace by měly být dostupné z internetu, ale i z mobilního telefonu.
9. Pro rozvoj a stabilitu zemědělských podniků a podnikání je důležitá vzájemná **profesní a zájmová komunikace**. To je úkolem především pro profesní a zájmová sdružení, svazy a společenství. Jejich úkolem je zajistit efektivní transfer podstatných informací pro zemědělce, jak ve formě exkurzí, školení, tak i zprostředkování přenosu aktuálních informací. Vedle toho musí zemědělci poznat, že tyto svazy je navenek efektivně zastupují. V Královéhradeckém kraji aktivně působí především Agrární komora.
10. Evropská unie na každé plánovací období vypisuje v souladu se Společnou zemědělskou politikou **projekty a programy podpor** pro zemědělskou výrobu, podporu hospodaření v méně příznivých oblastech, podpory rozvoje venkova a řadu dalších (mj. Leader +, CBC Phare, SAPARD, HRDP, Operační program rozvoje zemědělství a venkova). Podmínkou získání takové podpory je přihlásit se k příslušnému programu a ve většině případů vypracovat realizační projekt. Je nutné, aby podniky se dokonale seznámily s programy EU a vypracovaly v první řadě pro sebe podnikatelskou rozvahu co jim tato orientace přinese, a pak se rozhodly. Většina těchto projektů vyžaduje zemědělcovu finanční spoluúčasť nebo také vytvoření místních akčních skupin. Jedná se tedy o odpovědná, podnikatelsky náročná a složitá rozhodování, se kterými by se zemědělci měli nejdříve obrátit na kvalifikované poradce nebo odborné ústavy. Z úrovně Ministerstva zemědělství, Krajských úřadů a Regionálních agrárních komor a sdružení

je třeba vést soustavnou informační kampaň a instruktivní školení. Prostředky, které těmito kanály přijdou k zemědělcům jsou zároveň prostředky, které se zhodnotí ve venkovském regionu kraje.

III.5.3 ZEMĚDĚLSKÁ TECHNIKA A MECHANIZACE

Velmi nepříznivé závěry plynoucí z analýzy současného stavu v oblasti zemědělské strojové techniky v Královéhradeckém kraji ukazují na skutečnost, že je třeba věnovat této problematice velkou pozornost, neboť strojová technika v současných podmínkách rozhoduje též o úrovni výrobních technologií a návazně o výrobních výsledcích. Nevhodné nebo zastaralé technologie snižují kvalitu a tržní hodnotu výsledných produktů a zvyšují ztráty.

Pro oblast racionální vybavenosti zemědělských podniků zemědělskou technikou a technologickými linkami v Královéhradeckém kraji, s ohledem na očekávané změny ve struktuře zemědělské výroby a při aktivaci dalších podnikatelských aktivit, lze definovat následující závěry:

1. Nutno zlepšit typovou **skladbu strojů**. Všeobecně je třeba využívat výkonnější stroje se zaručenou kvalitou práce, jejichž ekonomika provozu je výrazně lepší. U velkých zemědělských podniků je vhodné tyto stroje vlastnit, menší zemědělské podniky by měly více využívat služeb mechanizovaných prací. Typová skladba strojů musí odpovídat struktuře výroby zemědělského podniku.
2. Struktura výroby zemědělského podniku ve vztahu k ekonomice podniku, ekonomice výroby, optimálnímu využití strojů, investic a pracovních sil by neměla být příliš rozmanitá. Při stanovení skladby strojového parku je nutno uvažovat se vztahem **cena – výkon – využití**. Tím lze vhodně optimalizovat celkovou skladbu podnikového strojového parku, která by měla být více specializovaná a ne příliš roztržštěná. Vysoce výkonné a specializované stroje je třeba soustředit do specializovaných mechanizačních středisek, které svoje služby budou poskytovat v rámci podniku a pro cizí za úplatu. Menší zemědělské podniky si mohou samy založit specializovaný podnik mechanizovaných služeb. V tomto případě se osvědčila družstevní forma podnikání, která na rozdíl od provozování zemědělských výrobních činností může svým členům zabezpečit nesporné výhody.
3. Vysoce specializované zemědělské technické služby na příklad typu přesného zemědělství („precision farming“) je účelné poskytovat prostřednictvím **samostatných specializovaných podniků**, které vzhledem k územnímu rozsahu poskytovaných služeb by měly spíše stát mimo majetkovou podílovou účast zemědělských podniků. Jedná se o náročné, ale pro podnik v konečných důsledcích ekonomicky výhodné činnosti jakými jsou monitorování výnosů s následnou variabilní aplikací hnojiv, dále mapování hranic pozemků s odběry půdních vzorků a na to navazující variabilní doplňování komplexu půdních živin a další.
4. Je třeba zlepšit tempo a kvalitu **obnovy parku strojů**. Investice do zemědělské strojové techniky (zemědělské podniky a podniky služeb) by v intenzivních regionech kraje měly být na hranici 4,5 mil. Kč na 1000 ha z.p. a v méně příznivých oblastech na hranici 3,1 mil. Kč na 1000 ha z.p. Z pohledu Královéhradeckého kraje nutno hledat způsoby přímé podpory (dotace na stroje), např. Operační program rozvoje zemědělství a venkova, a nepřímé podpory (vícezdrojová podpora hospodaření, odbytu, vedlejší a přidružené

- výroby, podpory zakládání podniků služeb, atp.). Pro zemědělce bude velice účinná pomoc na úrovni kraje též v oblasti garance bankovních úvěrů nebo dotace úroků z bankovních úvěrů.
5. Účelná je i podpora vzniku podniků služeb zaměřených též na služby mechanizovaných prací nebo přímo **strojních družstev**. Investiční podporu směřovat proporcionálně i do těchto podniků nebo specializovaných družstev.
 6. Protože konkrétní typovou skladbu a počty strojů a další investiční strategie na úrovni krajské koncepce nelze přesně stanovit, je žádoucí provést relevantní výpočty na úrovni podniků a regionů s detailními vstupními daty.
 7. Technická **náročnost na obsluhu** zemědělské techniky stále roste. Tento trend vyžaduje soustavnou odbornou přípravu nastupující generace do zemědělství. Přípravě těchto nových pracovníků je třeba věnovat mimořádnou pozornost. Pro aktivní zemědělské pracovníky je vhodné pořádat odborné kurzy ovládání nové techniky a technologických linek a seznamovat je s praktickými výsledky a zkušenostmi nasazení nových strojových sestav (Dny techniky ap.). Tato činnost by měla spadat do sféry zájmů nejen prodejců zemědělské techniky, ale především Regionální a okresních Agrárních komor a dalších zemědělských profesních a zájmových organizací a svazů.

III.5.4 ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

Jedním z cílů udržitelného rozvoje zemědělství kraje je efektivní využití disponibilní zemědělské pracovní síly na trhu práce a zabezpečování přijatelných podmínek sociálního života a individuálního rozvoje lidí, kteří pracují v zemědělství a žijí převážně na venkově (tj. naplňování sociální funkce zemědělství). Prostřednictvím spravedlivého, přiměřeného uspokojování základních sociálních potřeb zemědělské populace (zaměstnanost, využití kvalifikace, příjmová a životní úroveň zemědělců a jejich rodin apod.) jsou odvozeně realizovány regionálně i celospolečensky významné potřeby a zájmy (stabilita osídlení a sídelní struktury venkova, reprodukce jeho sociálně-ekonomické a demografické struktury, sociální a technická infrastruktura venkova, kulturní a zdravá krajina apod.).

III.5.4.1 Návrhy pro řešení rizik v oblasti lidských zdrojů

A) na úrovni zemědělských podnikatelských subjektů:

- využívat nástroje (opatření a podpory) zemědělské politiky státu, které napomáhají zlepšování ekonomické situace podniků a následně se mohou odrazit v úrovni zaměstnanosti nebo přímo v mzdové úrovni zaměstnanců,
Tyto nástroje jsou prioritně orientovány na regulaci zemědělského trhu a podporu příjmů, environmentální služby, modernizaci podniků a diverzifikaci činností zemědělských podniků, podporu podnikání mladých zemědělců a malého a středního podnikání na venkově. Na zaměstnanost v zemědělství a sociální postavení zemědělců působí tedy zprostředkovaně i podpora zahájení podnikání mladých zemědělců, podpora poradenství a vzdělávání dospělých, podpora diverzifikace činností zemědělských podniků, event. podpora předčasného odchodu zemědělců do důchodu (připravované opatření v rámci programů podpory rozvoje zemědělství a venkova po vstupu do EU). Deklarovaná multifunkční povaha českého zemědělství v sobě zahrnuje i podpory takových služeb, které napomáhají k plošnému zachování zemědělství (a tím zprostředkovaně i k zachování zaměstnanosti v zemědělské výrobě

i v navazujících odvětvích na vstupu a výstupu) jako jedné z podmínek zachování stability venkovského osídlení („trvalá udržitelnost venkova“).

- využívat státní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (vytváření společensky účelných pracovních míst pro obtížně umístitelné uchazeče, podpora samostatné výdělečné činnosti, dále příspěvek na odbornou praxi absolventů zemědělských škol) jako možný příspěvek k zabezpečení reprodukce pracovních sil a k zvyšování zájmu mladých o uplatnění v zemědělství,
- rozšiřovat možnosti diverzifikace zemědělské výroby, mj. i k zachování pracovních příležitostí v podniku,
- zlepšovat pracovní podmínky zemědělských pracovníků (ke zvýšení atraktivnosti pracovního uplatnění v zemědělství),
- v rámci možností poskytovat sociálně nadstandardní výhody svým pracovníkům (zajištění či příspěvek na stravování, rekreaci apod.).

B) na úrovni orgánů kraje:

- spolupracovat s resortními orgány státní správy (zemědělské agentury), se zemědělskými profesními i zájmovými organizacemi (Agrární komora, Zemědělský svaz atd.), případně se zemědělskými podniky na systematické propagaci práce v zemědělství za účelem zvyšování prestiže odvětví ve společnosti a jako základní podmínky udržení trvalého rozvoje venkova,
- v souvislosti se vstupem do EU orientovat práci Výboru pro zemědělství a životní prostředí Zastupitelstva Královéhradeckého kraje také na implementaci Horizontálního plánu rozvoje zemědělství a venkova a Operačního programu do konkrétních podmínek kraje. Tento výbor by měl rovněž iniciovat spolupráci s resortními orgány státní správy a zájmovými zemědělskými organizacemi, spolupracovat s výborem regionálního rozvoje a územního plánování ,
- v oblasti kompetence školství probouzet a posilovat zájem o zemědělství a život ve venkovském prostředí kraje již od úrovně základních škol (např. formou exkurzí, propagačních filmů, zájmových činností) jako nezbytný předpoklad budoucího zajištění reprodukce pracovních sil v odvětví a vytvoření pozitivních postojů k významu produkčních a mimoprodukčních funkcí zemědělství,
- podporovat kulturně společenské iniciativy obcí a organizací směřující k udržení či obnově tradic a identity vesnického společenství spojené se zemědělstvím.

III.5.4.2 Vzdělání a rozvoj poradenství

Jako nejefektivnější nástroj pro zlepšení současného stavu zemědělského sektoru v kraji se jeví vzdělávání a rozvoj poradenství. Pro posílení vlivu poradenství vzdělávání uskutečnit pilotní projekty na ukázkových podnicích za přispění fondů EU, krajských financí, rozpočtu obcí a státu.

Poradenství nesmí být jen závislé na obchodní strategii firem zásobujících zemědělský sektor.

Hlavní směry poradenství

Agrotechnické poradenství

Agronomické - technologické

Výživa zvířat - technologie chovu

Ekonomika zemědělství Poradenství na získávání prostředků z programů EU

Úspěch v zemědělské činnosti nezávisí jen na dobrém počasí, kvalitně připravené půdě, dobrém osivu, ale na umění se správně rozhodnout na základě dobrých informací, odborného přehledu a kontaktu s ostatními. I proto je tak důležité vzdělání v každém věku.

Hlavní směry vzdělávání dospělých

- Využití kapacit zemědělských učilišť, středních, vyšších a vysokých škol pro přenos poznatků vědy a výzkumu do zemědělské praxe. Umožnit zvyšování odborných znalostí zemědělské veřejnosti. Zapojit do vzdělávacího systému odborné organizace.
- Systém odborného vzdělávání dospělých.
- Krátkodobé kurzy v jednotlivých okruzích problematik.
- Střednědobá školení s širším okruhem témat.
- Víceleté projekty postgraduálního studia.
- Systém odborného růstu poradců.
- Využití stávajících systémů státního poradenství a systému dotací.
- Systém vzdělávání poradců v jednotlivých oborech činnosti.

III.5.4.3 Podpora realizace opatření

Nejvýznamnějším partnerem pro Regionální Agrární komoru, ostatní profesní organizace a instituce, včetně Královéhradeckého kraje je v této oblasti Ústav zemědělských a potravinářských informací (ÚZPI).

Činnost Ústavu lze rozdělit do dvou základních skupin. První skupinou jsou informační fondy, druhou komunikační služby.

Skupina informačních fondů získává, zpracovává a zpřístupňuje zahraniční a domácí odbornou literaturu včetně dalších forem dokumentových a datových oborových informací. Nabízí komplexní služby již zmíněné knihovny, tj. prezenční a absenční výpůjčky knih, časopisů a videokazet. Umožňuje přístup do on-line katalogu knih a časopisů a České zemědělské a potravinářské bibliografie. Poskytuje informační služby i z interních databází, rešeršní služby z českých a zahraničních zemědělských a potravinářských databází s celosvětovou působností. Zajišťuje komplexní zajištění obsahu internetového portálu ÚZPI – Agronavigátora.

V souvislosti s činností skupiny informačních fondů je třeba zmínit rovněž aktivity, jejichž cílem je široký transfer zemědělských, potravinářských, spotřebitelských a příbuzných informací, což v praxi znamená účelovou vydavatelskou a nakladatelskou činnost. Vydává například 10 vědeckých časopisů v tištěné podobě, z nichž u tří titulů – Animal Science, Plant, soil and environment a Veterinární medicína se sleduje tzv. impakt faktor – koeficient citovanosti časopisů. Tento faktor je výrazem respektovanosti těchto časopisů ve vědeckém světě

Druhá skupina – skupina komunikačních služeb koordinuje služby informačních systémů ÚZPI a jeho komunikačně zaměřených aktivit a vytváří prostředí pro synergické a multiplikační efekty informačně komunikačních kampaní.

Zabezpečuje činnost Koordinačního centra pro poradenství, které mj. zpracovává koncepční návrhy rezortního poradenství, koordinuje činnost poradenských subjektů, což je zázemí pěti set zemědělsko-potravinářských odborníků z celé republiky. Jedním z nástrojů pro komunikaci jak s odbornou, tak laickou veřejností, kde se služeb těchto odborných poradců hojně využívá, je INFOPULT – informační servis poskytovaný 24 hodin denně zdarma zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti.

Zemědělské firmy, ale v případě zájmu i Královéhradecký kraj, se mohou domluvit na společném projektu, kterým by se realizovala aktivita poradenství či vzdělávání. Z registru poradců vedených Ministerstvem zemědělství ČR je následující počet poradců:

Tabulka č.III.6: Počet registrovaných poradců

	počet registrovaných poradců
Hradec Králové	26
Jičín	24
Náchod	22
Rychnov nad Kněžnou	44
Trutnov	20

Zdroj: ÚZPI 2003

Úplný seznam poradců včetně kontaktů je uveden v Příloze III.2.

Dále doporučujeme, aby se po dohodě s příslušnými zemědělskými školskými zařízeními, kterých je v Královéhradeckém kraji třináct, projednala možnost zapojení do výše uvedeného systému.

Je možnost využít i dvou škol v kraji, které jsou akreditované pro organizování rekvalifikačního kurzu obecných zemědělských činností.

Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Kostelec nad Orlicí, Komenského 873, 517 41 Kostelec nad Orlicí

Vyšší odborná škola rozvoje venkova a Střední zemědělská škola Hořice, Riegrova 1403, 508 01 Hořice

Česká zemědělská univerzita ve spolupráci s Regionální Agrární komorou Hradec Králové, realizuje magisterské vzdělávání ve veřejné správě. Výhodou pro region by bylo i rozšíření o bakalářské studium a i o zemědělské zaměření studijních oborů a další vzdělávání pro zemědělskou oblast.

Domníváme se, že v tomto případě by v kombinaci s prostředky MZe na poradenství a vzdělávání mohly být využity společně s prostředky škol (jejichž zřizovatelem je i kraj) a jejich kapacity (učitelů a prostor). V případě zájmu o realizaci projektu mohou zpracovatelé napomoci v organizaci této aktivity.

Odborné zemědělské školství, na základě provedené analýzy, dosud nenaplnuje potřeby zemědělského sektoru. Královéhradecký kraj by měl podpořit základní funkci odborného zemědělského školství – výuku zemědělských techniků, mistrů, vyučenců.

III.5.5 MULTIFUNKČNÍ ÚLOHA ZEMĚDĚLSTVÍ

Jednou z dalších možností pro Královéhradecký kraj je zapojování do programů **využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE)**. V rámci celé České republiky byl v roce 1998 podíl využívání biomasy jako alternativního energetického zdroje menší než 1 % z celkové potřeby energie.

Plné zapojení zemědělství a lesnictví do energetického systému otevírá především nové možnosti využití pracovních sil v oblasti pěstování, zpracování a skladování produkce a tím i zvýšení příjmů a zaměstnanosti místního obyvatelstva v daném venkovském prostoru.

Konkurenceschopné biopalivo získané na bázi zemědělských surovin za současných ekonomických podmínek lze získat:

A. jako přebytečnou odpadní obilní a řepkovou slámu a dřevní odpad z lesní a dřevozpracující výroby.

B. jako cíleně pěstovanou biomasu pro nepotravinářskou produkci.

Využití možností Nařízení vlády č. 86/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky pro poskytování finanční podpory za uvádění půdy do klidu a finanční kompenzační podpory za uvádění půdy do klidu a zásady pro prodej řepky olejné vypěstované na půdě uváděné do klidu, ve znění nařízení vlády č. 454/2001 Sb.

Nařízení vlády na podporu uvádění půdy do klidu v sobě obsahuje několik velmi důležitých podpůrných systémů:

- podporu orné půdy za podmínky uvedení určitého procenta půdy do klidu
- podporu zeleného hnojení na orné půdě
- podporu pěstování řepky olejné za účelem výroby MEŘO
- podporu lnu přadného
- podporu ostatních plodin pro energetické využití tj. byliny pro energetické využití

jednoleté – a) laskavec, b) konopí seté, c) sléz přeslenitý

dvouleté – d) pupalka dvouletá, e) komonice bílá

víceleté a vytrvalé - mužák prorostlý, jeřábina východní, topinambur, psineček bílý, čičorka pestrá, koman pravý, šťovík krmný, sveřep bezbranný, sveřep samužníkový, lesknice (chrastice) rákosovitá.

Pro přesnější identifikaci možností kraje, doporučujeme zpracovat studii pro využití obnovitelných zdrojů energie s cílem dalšího využití méně vhodné půdy v kraji.

Vedle plošných programů v rámci strukturálních fondů na podporu multifunkčních úloh zemědělství mohou zemědělci za aktivní spoluúčasti poradenských služeb organizovat řadu dalších aktivit, kterými mohou zlepšit svojí příjmovou situaci. Je možné uvést řadu příkladů, které by mohly mít šanci na úspěch. Některé z nich se v kraji již úspěšně realizují.

Vybrané oblasti samostatné výdělečné činnosti pro zemědělce vázané na zemědělský podnik :

a) produkce organických surovin mimo tradiční sortiment zemědělských výrobků v rámci vedlejší výroby :

- dřevo
- obnovitelné suroviny
- rostliny (léčivé, houby)
- suroviny pro chemický a farmaceutický průmysl
- ryby, „exotická“ zvířata

b) rukodělné aktivity, např. v oblastech : truhlářství, tesařství, malování a tapetování, hrnčířství, kovovýroba, opravy vozidel, umělecké předměty

c) v oblasti zpracování a prodeje

- výroba potravin rostlinného a živočišného původu z např. obilovin, brambor, zeleniny, vajec, mléka, masa, medu, ryb atd.
- výroba lihovin – družstevní palírny ovoce, výroba lihu z obilí
- výroba liho- benzinové směsi – viz projekt cukrovar Kopidlno
- obiloviny – energetický zdroj
- výroba balících materiálů z rostlinných surovin
- výroba dřevěných výrobků (pila, další zpracování)
- výroba krmiv pro zvířata
- podnikový přímý prodej (prostřednictvím obchodu v podniku, zemědělské trhy, podomní prodej), líhnutí a chov pštrosů
- zpracování popř. recyklace starých materiálů, odpadů, druhotných surovin

d) služby – agroturistika, služby (např. průvodcovství v přírodě, jízdy kočárem), péče o hosty, pohostinství, provoz kempových táborů, golfových hřišť, pronajímání malých zahrad, dodavatelský servis pro party, práce pro obec, údržba cest, péče o rekreační plochy a zařízení, péče o krajinu a biotopy, práce v lese, nadpodnikové využití strojů, práce ve mzdě, kompostování zelené hmoty a odpadů obcí, produkce energie, paliva (ze štěpky, bioplyn) zhodnocování druhotných surovin (elektronického šrotu), pensiony pro koně, provoz jezdecké haly, pronajímání skladišť (skladové prostory), hlídání dětí, péče o staré.

Vybrané oblasti samostatné výdělečné činnosti pro zemědělce nevázané na zemědělský podnik, např. domovníctví, správa domu, poradci, knihovníci, znalci a odhadci, kontrolóři, auditori, ruční domácí práce, venkovský obchod, dopravní služby, provozování obecních kotelen na biomasu, výroba peletek, dřevní štěpky.

III.5.6 SDRUŽOVÁNÍ PRODUCENTŮ PŘI UPLATNĚNÍ PRODUKTŮ NA TRHU

Z analýzy současné situace v odbytu zemědělské produkce v Královéhradeckém kraji vyplynulo, že dosavadní vývoj v obchodovaných objemech jednotlivých komodit v zásadě odpovídá obecnému trendu postupného snižování produkce pro výrobu potravin. Výjimkou z významných komodit je jateční drůbež, která vykazuje tendenci růstu. Další významné komodity podle situace na domácím trhu si udržují již dosaženou úroveň (pšenice, mléko a jateční prasata), nebo kolísají (vejce). Ostatní významné komodity mají klesající tendenci (cukrovka, jateční skot). Producenti nepociťují ani nezájem zpracovatelů nebo nedostatek zpracovatelských kapacit. Za významný problém na trhu považují především dosahované ceny (ceny zemědělských výrobců – CZV).

Zobecnění výše uvedených poznatků z analýzy v kraji a z celkové situace na domácím trhu agrárních komodit lze shrnout do těchto bodů:

Klíčovou pozici v odbytu v kraji mají mléko a produkce obilovin.

Trh u řady komodit je rozkolísaný, chování prvovýrobců i odběratelů na trhu nevytváří stabilizující situaci.

Prvovýrobci zřejmě nemají oporu v odbytových organizacích. Ty buď absentují nebo nevytvářejí nezbytnou kapacitní sílu. Kromě toho nedokážou hrát regulační roli.

Sít' odběratelů stěžejních komodit je velmi široká. Ve výrazně konkurenčním prostředí může být zdrojem nejistého tržního prostředí.

Tlak trhu EU a s námi přistupujících zemí je vnímán sice jako konkurence, ale převážně pasivně.

III.5.6.1 Očekávaný vývoj po vstupu do EU

V agrární politice EU dominují dva faktory. Prvním je rozvoj multifunkčního zemědělství, jehož součástí je tlak na omezování objemu zemědělské produkce pro výrobu potravin při zvyšování její kvality. Druhým je trvale udržitelné zemědělství na co největší ploše. K nim se druzí další faktory, (např. existence životaschopných zemědělských podniků, hlubší propojení zemědělství s rozvojem venkova apod.), ale jejich vliv je podmíněn existencí prvních dvou faktorů. Uvedené trendy jsou v rámci negociačního procesu již několik let součástí agrární politiky ČR. Souladu našich podmínek a s podmínkami EU však ještě v mnohém nebylo dosaženo a proto vstup do EU přinese řadu změn.

Ve vztahu k odbytu se to projeví především v tom, že se oboustranně otevřou možnosti trhu celé Unie. Na jedné straně tak našim producentům vzniknou nové odbytové příležitosti a na druhé straně se dá očekávat zesílený tlak konkurence. Pozitivem při tom bude relativní stabilita trhu a dlouhodobá pravidla zemědělské politiky. Zároveň bude možné čerpat podpůrné prostředky ze Strukturálních fondů EU, což výrazně ovlivní ekonomiku jednotlivých komodit a přísun kapitálu do zemědělského podnikání vůbec. V důsledku toho je však nutné počítat s tím, že vzroste i tlak na odliv tohoto kapitálu vlivem nárůstu pachtovného a tlakem na vyšší mezd.

Nastíněný rámec změn se postupně promítne do chování všech subjektů, kterých se toto nové prostředí bude dotýkat. Pro sféru odbytu bude důležité zvážit, jaké situace na našem trhu mohou vznikat a jaké reakce na ně lze předpokládat jak u prvovýrobců, tak u jejich odběratelů.

III.5.6.2 Předpokládaný vývoj trhu

Zachování současného stavu na domácím trhu zemědělských komodit

To je situace, která má jen velmi malou pravděpodobnost. Kdyby se nic jiného nestalo, tak podpory plynoucí se strukturálních fondů začnou měnit ekonomiku jednotlivých půdně klimatických oblastí (především, ale nejen v LFA) a jednotlivých komodit, což se automaticky do situace na trhu promítne. Bude proto jen otázkou krátkého času, kdy se změny projeví a kdy na nové možnosti začnou reagovat subjekty z obou stran do té doby rozděleného trhu. Rychlost nástupu změn u různých komodit bude různá, ale dříve nebo později se projeví prakticky u všech.

Konkurenční tlak nabídky levnějších zemědělských komodit ze zemí EU

Pokud jí budou producenti v EU již bez exportních dotací schopni, je nutné předpokládat, že jí v každém případě uplatní. Otázkou zůstává jak rychle a v jakém rozsahu.

Zároveň je nutné předpokládat, že naši, zejména velcí zpracovatelé (a informace z jejich prostředí to nepokrytě dokládají), této nabídky využijí a to především tlakem na domácí cenu a nakonec i realizovanými dovozy.

Podle dosavadního vývoje tato situace reálně hrozí, a to zejména u produkce vepřového a drůbežního masa (Holandsko, Dánsko a Polsko – především nově budované kapacity zahraničních firem).

Za takovéto situace velcí zpracovatelé vepřového a drůbežního masa nebudou ohroženi, naopak mohou tím na přechodnou dobu získat určitý prostor vůči tlaku obchodních organizací. Menší a zejména malí zpracovatelé buď budou těžit z nízkých domácích cen vydobytých velkými zpracovateli, nebo budou levnější surovinu odebírat od nich či od dovozních organizací, anebo se budou orientovat na výrobu krajových specialit a dosahovat tak lepšího finálního zhodnocení. Pokud by se stalo, že by pro ně nebyla ani jedna z těchto možností dostupná, budou nuceni se sdružovat nebo fúzovat s velkými subjekty. Jinak budou postupně vytlačováni z trhu.

Prvovýrobci uvedených komodit se ocitnou ve velmi svízelné situaci. Nebudou-li schopni se s cenovou konkurencí vyrovnat, budou vytlačováni z trhu.

I kdyby se uvedená situace dotýkala jen obou výše uvedených komodit (vepřové a drůbeží maso), které již nemají plošný charakter produkce (a tím i charakter plošných příjmů), bude se přímý tíživý dopad týkat sice jen omezeného okruhu podniků, ale nepřímo přes výpadek potřeby jaderných krmiv i většiny producentů obilí a výrobců krmných směsí. V případě, že by se uvedená situace týkala i dalších komodit, vznikla by dramatická situace vyžadující značné a velmi rychlé změny ve výrobních strukturách prvovýrobců.

V každém případě, vznikne-li uvedená situace a domácí prvovýrobci cenovému tlaku podlehnou, bude výsledkem změna jejich výrobních struktur a eventuelně i změna podnikatelských struktur (zánik subjektů a následný pronájem uvolněných kapacit).

Zájem zpracovatelů v okolních zemích o tuzemskou surovinu

Projeví-li zahraniční zpracovatelé zájem o naše zemědělské suroviny za lepší ceny, než budou ochotni (schopni) platit tuzemští zpracovatelé, budou mít zemědělci šanci na lepší zpeněžení své produkce. Takové první nabídky – kontakty se již v kraji objevují. Lze proto předpokládat, že této nabídky využijí. Navíc neexistence dlouhodobých smluv to jen usnadní. Pro řadu zpracovatelů tak vznikne reálné nebezpečí nedostatku suroviny pro racionální (ekonomicky únosné) vytížení kapacit. Vznikne tak opačná situace, než v předchozím případě. Negativní důsledky nebudou pociťovat zemědělci, ale zpracovatelé.

V tom, kde se uvedené důsledky mohou projevit, bude určitou roli hrát i skladovatelnost komodit a snadnost jejich přepravy. U komodit denního zpracování (např. mléko) bude mít okruh zájmu určitá přepravní omezení, takže lze předpokládat, že bude přednostně orientován na příhraničí, a že nebude zasahovat příliš hluboko do vnitrozemí. Naproti tomu u komodit snadno skladovatelných a dobře transportabilních nebude vzdálenost hrát tak velkou roli a zde lze předpokládat, že okruh zájmu může zasahovat hluboko do vnitrozemí.

Lze očekávat že svou roli zde sehraje i velikost producentů nebo velikost homogenních partií zájmových komodit. Lze důvodně předpokládat, že zpracovatel bude mít přednostní zájem o nákup od větších producentů nebo obchodních organizací nabízejících velké ucelené partie a s dobrou dopravní dostupností. (U mléka např. i s dobrým technologickým vybavením na ošetření nadojeného mléka.) Malí producenti nebo i větší, ale špatně dopravně dostupní, se již nemusí u tohoto odběratele umístit.

Jistým řešením, zejména pro malé a střední prvovýrobce, jsou odbytové organizace. Ovšem ne pouze zprostředkovatelského typu, ale s nezbytnou skladovací kapacitou a technologickým

a logistickým zázemím. Zájem na jejich vzniku mohou projevit i zpracovatelé, kteří se ocitnou pod tlakem a kteří až dosud o ně neměli zájem. To by mohlo napomoci i při získávání potřebného kapitálu. Na poli iniciace a nezbytné koordinace je velký prostor pro uplatnění regionálních a krajských institucí.

Zvýšená nabídka zahraničních finálních (potravinářských) výrobků na našem trhu

Řada firem zpracovatelského průmyslu nebo obchodních řetězců usiluje o uchycení se nebo rozšíření vlivu na našem trhu formou masivních dovozů zboží za nižší ceny. Pokud by taková situace nastala ve větším měřítku, dojde k určitému odklonu poptávky po tuzemském zboží a zároveň ke značnému cenovému tlaku na zpracovatele i prvovýrobce. Cenový propad pak u řady z nich může vyvolat existenční ohrožení. Zde vzniká značný prostor pro pomoc tuzemským producentům i zpracovatelům ze strany regionálních orgánů a orgánů státu formou přesvědčovací kampaně. Jde o to přesvědčit občany – spotřebitele, aby dávali při nákupu přednost tuzemským výrobkům a tím podpořili domácí výrobce. Vysvětlovat veřejnosti, že si tím vytváří a udržuje perspektivu pracovních příležitostí a ekonomické životaschopnosti regionu. Podporovat pocit sounáležitosti a regionálního patriotismu. Většinou však situace dovozů za nižší ceny netrvá příliš dlouho a pro ohrožené subjekty je důležité toto období přežít. Pokud by se zahraničním firmám podařilo získat dlouhodobě větší podíl na našem trhu potravin, projevilo by se to v podnikatelské sféře zpracovatelů i prvovýrobců redukcí kapacit i počtu existujících subjektů.

Zájem o tuzemské finální výrobky v zemích EU

Cena a dobrá kvalita našich finálních výrobků, a to jak potravin (např. bioprodukty, krajové speciality apod.), tak polotovarů k dalšímu zpracování (např. škrob, slad apod.) se mohou stát předmětem zvýšeného zájmu v zemích EU. Taková situace by byla velmi výhodná a podpořila by jak zpracovatele, tak prvovýrobce. Může se vyvinout spontánně, ale na to by se nemělo spoléhat. Dnes se v obchodě prosazuje znalost trhu a aktivní nabídka. Předpoklad, že by se do sondování trhu v zemích EU pustili naši zpracovatelé, kteří se potýkají s nedostatkem kapitálu na technologické inovace, nebo dokonce rozptýlení prvovýrobci, je naprosto lichý. Takovýto krok, jak je nanejvýš potřebný, vyžaduje nejen nezbytné prostředky na kvalifikovaný marketing a následnou reklamu, ale i nezbytné produkční a odbytové zázemí. Zde je opět velký prostor pro iniciační, koordinační a organizační aktivity regionálních a krajských institucí. Zejména v prvopočáteční a rozběhové fázi. A pak na poli finanční podpory. Z vlastních zdrojů to zainteresované podniky s největší pravděpodobností nedokážou zvládnout. Tak jako zahraniční firmy sondují situaci a hledají prostor u nás, tak je nutné sondovat a hledat prostor u nich.

Kombinace předchozích situací

V tak jednoznačné podobě, jak jsou v úvahu přicházející základní situace výše popsány, se žádná z nich s největší pravděpodobností neobjeví. Zpravidla půjde o jejich různou kombinaci. Místně tak budou vznikat určité rozdíly vyvěrající z konkrétního vývoje trhu dané komodity nebo lokality. Ve vazbě na rozdílnou velikost podnikatelských subjektů, rozdíly v jejich výrobních strukturách, efektivnosti jejich podnikání atd. nebude možné hledat nějaké univerzální řešení. Každý podnik bude ve specifické situaci a ta bude vyžadovat konkrétní opatření. To se neobejde bez odborného zázemí, a to nejen pro technicko technologické problémy, ale zejména pro řešení podnikatelských problémů na měnícím se trhu. Půjde o zásadní otázky výrobních struktur, uplatnění produkce na trhu, dostupnosti podpor, tvorby

kapitálových zdrojů a jejich alokace atd. To vše bude vyžadovat kvalifikované profesionální poradenství. Jeho vznik a rozvoj opět mohou iniciovat a podpořit regionální a krajské instituce. Začít by se s tím mělo již nyní, protože jeho vytvoření a rozběh si vyžádá dost času. Bude-li se s tím otálet až do doby, kdy po něm vznikne intenzivní poptávka, bude pozdě.

Jak rychlé budou reakce podnikatelských subjektů na novou situaci, kde a u jakých komodit se to projeví nejdříve a s jakou intenzitou atd., prakticky nelze předvídat. S ohledem na předpokládané situace je však třeba se připravovat již nyní a promýšlet různé scénáře možných situací a jejich řešení. Kvalifikované poradenství na tomto poli je již svrchovaně potřebné.

Odbyt agrárních komodit jako specifická oblast obchodu je typickou sférou smluvních vztahů, a do nich nějak zasahovat nelze. Zde jsou možná pouze doporučení.

III.5.6.3 Rámcová doporučení

producentům

1. Iniciovat vznik a vstup do velkých odbytových uskupení, která přesáhnou rozměr kraje. Dosavadní zkušenost ukazuje, že malá uskupení neskýtají záruku, že budou schopny vyvážit poziční sílu zpracovatelů nebo obchodních řetězců.
2. Usilovat o dlouhodobé smlouvy s odběrateli a tím eliminovat tendence ke konjunkturálnímu chování, které vyvolává nestabilitu trhu.
3. Ve spolupráci s poradenskými institucemi analyzovat ekonomiku tržních odvětví podniku (zejména těch ohrožených), analyzovat jejich perspektivu a hledat alternativy řešení možných situací.

odběratelům

1. Nepodceňovat domácí producenty a nedopustit jejich hromadný kolaps. Ztrátou jejich zázemí se tuzemští zpracovatelé stanou snadno zranitelnými.
2. Vytvářet si surovinové zázemí na bázi dlouhodobých smluv a iniciovat vznik výrobních vertikál.
3. Uplatňovat kvalifikovaný marketing domácího a zahraničního agrárního trhu. Hledat volný prostor a slabá místa, kde by se dalo prosadit.
4. Budovat si dobré renomé v zahraničí na základě korektních vztahů a vysoké kvality výrobků.

regionálním a krajským institucím

1. Iniciovat a koordinovat vznik silných odbytových organizací. Na tomto poli bude nutná součinnost mezi kraji, Agrární, Potravinářskou a Hospodářskou komorou, profesními svazy a dalšími institucemi.
2. Iniciovat a podporovat rozvoj poradenství, a to nejen technologického, ale zejména podnikatelského (změny výrobních struktur, podnikatelské strategie, čerpání úvěrů a podpor atd.).
3. Iniciovat a podporovat rozvoj agrárního marketingu a propagace výrobků jak v tuzemsku, tak v zahraničí. Jedná se zejména o startovní a rozběhovou fázi těchto aktivit.
4. Na ochranu domácích producentů a zpracovatelů před masivními dovozy potravinářských výrobků organizovat propagační a přesvědčovací kampaně k preferování tuzemských produktů.
5. Působit prostřednictvím osvěty na utváření a posilování pocitu regionální sounáležitosti.

III.6 ODHAD NÁKLADŮ NA REALIZACI KONCEPCE

Předložená koncepce rozvoje zemědělství z hlediska nákladů se orientuje při realizaci na dva směry. Za prvé potřeba zvýšit celkovou efektivitu hospodaření zemědělství v tomto případě představuje vnitřní faktory zemědělských podnikatelských subjektů, u nichž realizace předpokládá využití vnitřních zdrojů.

Za druhé jsou to programy EU, které v případě pravidel Společné zemědělské politiky budou hrazeny pouze ze zdrojů EU. U programů strukturálních fondů je povinné kofinancování ze strany státu. V případě podle „Horizontálního plánu rozvoje venkova“ původní povinný podíl 25 % z národních prostředků (státu) pro oblastí Cíle 1 byl snížen na 20 %. U operačního programu se kofinancování liší v závislosti na dané aktivitě (50 – 80 – 100 %).

U operačního programu pro získání prostředků na projekty ve výši 354 mil. Kč z veřejných zdrojů je potřeba kofinancovat asi 186 mil. Kč ze soukromých zdrojů.

Pro získání maximální podpory pro Královéhradecký kraj bude především nejdůležitější vytvořit podmínky pro získávání finančních prostředků. Ze zkušeností z členských států EU je například u jednotlivých agroenvironmentálních opatření „Horizontálního plánu rozvoje venkova“ nutné přesvědčit zemědělce, aby se do příslušných programů zapojovali. Svou roli sehraje i připravenost odborných firem, nejlépe z regionu, „umět napsat“ dobrý projekt, neboť se dá předpokládat, že touto činností se nebude přímo zabývat jen zemědělec – žadatel.

Finanční zdroje pro realizaci programů Evropské unie není možné v současné době identifikovat s větší přesností. V principu je možné vyjít z „Programu rozvoje Královéhradeckého kraje“ opatření D – finanční zdroje. Tak jak je uvedeno, jedná se prakticky většinou o kombinaci zdrojů – státních, krajských a po vstupu do EU o prostředky EU a v neposlední řadě i prostředky žadatele.

Podíl Královéhradeckého kraje na podporu rozvoje zemědělské politiky lze různě modelovat, ale především bude záležet na možnostech rozpočtu Královéhradeckého kraje a v neposlední řadě také na politické podpoře a preferenci zemědělského sektoru. Navržená opatření předpokládají pro rok 2004 z rozpočtu Královéhradeckého kraje částku 10 mil. Kč. V případě podpory zemědělců i z Programu obnovy venkova (dále POV), lze jen odhadovat finanční možnosti kraje při navýšení předpokládaného části z rušeného POV ČR.

III.7 ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ

Základní strategickou vizí Královéhradeckého kraje je, že bude regionem systematicky rozvíjejícím svoji konkurenceschopnost v rámci České republiky i Evropské unie.

Současně že se stane ještě výrazněji regionem nesoucím image zdraví a podpory vyrovnané kvality života pro všechny generace, regionem sociální stability a zmenšujících se mikroregionálních disparit.

Cílem Programu rozvoje kraje, schváleného Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje je zlepšovat podmínky pro život obyvatel na venkově, zvyšovat atraktivitu regionu zlepšováním životního prostředí a ochranou přírodních území včetně optimálního využití funkce zemědělské výroby.

Celý sektor zemědělství, který je v kraji relativně významným zaměstnavatelem a pro které mají některé okresy velmi dobré podmínky, musí hledat nové cesty nikoli ve zvýšení produkce, ale k přidání hodnoty ke svým produktům.

K naplnění tohoto cíle je nutné zejména na úrovni kraje systematicky, trvale vytvářet reálné podmínky a předpoklady. Funkční a životaschopný venkovský prostor Královéhradeckého kraje potřebuje funkční a konkurence schopné zemědělství, které vedle odpovídajících produkčních aktivit zabezpečí i rozhodující podíl na údržbě venkova, krajiny, životního prostředí.

Směrování pozornosti na budování konkurenceschopného zemědělství v odpovídající vazbě na výrobní podmínky.

- a) v produkčních oblastech okresů Hradec Králové a Jičín zachovat zornění přibližně na současné úrovni. Věnovat pozornost i rybníkářství (např. odbahnění rybníků)
- b) v méně příznivých oblastech zejména v okresech Trutnov, Náchod a Rychnov nad Kněžnou spolu s rozvojem multifunkčního zemědělství snížit zornění zemědělské půdy ve prospěch krajinnotvorných a environmentálních opatření (zatravnění, zalesnění, výstavba nádrží, rybníků, technických a biologických, protierozních opatření, odbahnění rybníků, apod.).
- c) v okresech Trutnov, Náchod a Rychnov nad Kněžnou v méně produkčních oblastech zvyšovat podíl extenzivního a ekologického zemědělství.

- Optimálně přizpůsobit velikost podniku výrobnímu zaměření a výrobním podmínkám a schopnostem managementu. Upravit strukturu výroby podle výrobních podmínek a možností odbytu. Diversifikovat výrobu v podniku.
- Identifikovat vlastnictví užívané zemědělské půdy v krajině. Žádat provedení komplexní pozemkové úpravy.
- Délku pronájmu upravit na dobu určitou, z hledisek zemědělského využití na minimálně 10 let. Aktivně se zapojit do přípravy návrhů právních předpisů k úpravě nájemních vztahů.
- Respektovat welfare zvířat. Využívat výrobní technologie šetrné k životnímu prostředí.
- Za účelem profesionálního zlepšení výsledků hospodaření nepodceňovat a využívat provozní a ekonomické poradenství.
- Zlepšit úroveň skladování a expedici zemědělských produktů, zlepšit kvalitu produkce a zvýšit přidanou hodnotu.
- Zvyšovat vzdělanost a kvalifikaci pracovníků v zemědělském podniku. Trvale zvyšovat profesionální úroveň managementu. Zlepšovat sociální a ekonomické podmínky pracovníků v podniku.

- V závislosti na výrobních podmínkách orientovat se na ekologické zemědělství, rozšiřování podílu mimoprodukčních funkcí a údržbu krajiny.
- Soustavně vytvářet podmínky pro optimální čerpání podpor Evropské unie.

Rozvíjet vztahy a vazby na nadpodnikové úrovni

1. Budovat význam a vážnost Agrární komory a zemědělských zájmových sdružení.
2. Prosazovat provedení komplexních pozemkových úprav.
3. Organizovat a vytvářet odbytová a účelová sdružení zemědělců jako účinnou protiváhu proti odbytovým a obchodním řetězcům.
4. Organizovat spolupráci a výpomoci mezi zemědělskými podniky v oblasti služeb (mechanizační práce, skladování produkce, chemická ochrana, laboratorní rozbor, apod.).
5. Obnovovat tradiční řemesla a výroby a hledat další možnosti diversifikace činností v zemědělství.

Systematicky věnovat pozornost biodiverzitě a environmentálním opatřením v krajině

- Podporovat ekologické zemědělství.
- Pečovat o krajinu.
- Podporovat údržbu problémových lokalit (např. nivní louky).
- Obnovovat tradiční ovocné odrůdy.
- Zakládat rybníky a poldry, udržovat stávající.
- Obnovit vodoochranná opatření.
- Oplotit cenné lokality na pastvinách.
- Ptačí lokality převádět na TTP.
- Udržovat extenzivní sady.
- Vytvářet travnaté pásy na svažitých pozemcích.
- Rozptýlená zeleň.

Udržování a ochrana životního prostředí a kulturní krajiny

1. Alternativně využívat zemědělskou půdu.
2. Zalesňovat zemědělskou velmi svažitou nebo jinak zcela nevhodnou půdu pro zemědělské využití.
3. Podporovat využívání obnovitelných zdrojů energie, zejména z odpadní biomasy a z pěstování rychle rostoucích dřevin a plodin.
4. Podporovat činnost organizací zaměřených na ochranu přírody.
5. Sledovat a podporovat komunikaci mezi organizacemi zaměřenými na ochranu přírody.
6. Do územních plánů obcí zahrnout i půdu určenou k zalesnění.

Úloha Královéhradeckého kraje

1. Aktivně působit na pozitivní rozvoj prospěšné komunikace mezi krajem, obcemi, profesními, zájmovými svazy a sdruženími a zemědělci.
2. Podporovat poradenskou činnost zaměřenou na vypracování podkladů pro získání podpor z fondů Evropské unie.
3. Rozšířit od státu převzatý Program obnovy venkova mimo obce i na fyzické a právnické osoby v místě podnikající.
4. Podporovat obce v pořizování územních plánů sídel.
5. Aktivně propagovat regionální potravinovou produkci.
6. Podporovat využívání obnovitelných zdrojů energie.

7. Ve spolupráci s profesními svazy koordinovat osvětovou činnost zaměřenou na nezbytné strukturální změny zemědělství a nové informace jako podmínky budoucí konkurenceschopnosti odvětví.
8. Budovat infrastrukturu ohleduplnou k životnímu prostředí, podporující podnikatelské aktivity, společenský rozvoj kraje, cestovní ruch, agroturistiku.
9. Vytvářet podmínky pro zvyšování odbornosti a vzdělanosti obyvatel na venkově a v zemědělství. Využít spolupráce se zemědělskými školami, učiteli a ČZU.
10. Sledovat, organizovat, podporovat osvětu a propagaci ochrany přírody a krajiny.
11. Vytvářet podmínky pro zvládnutí příjmu evropských dotací a usilovat, aby zemědělci byli možnými příjemci všech dostupných fondů, včetně SROP.

Návrhy specifických činností pro vyhlášení Královéhradeckým krajem:

1. Podpora činnosti nevládních organizací

- a) APIC - Agrární poradensko informační centrum.
- b) Průvodce agroturistickými farmami a správa databáze.
- c) Podpora profesního vzdělávání se zaměřením na sektor zemědělství.
- d) Podpora zemědělského výstavnictví, přehlídek, marketingu.

2. Podpora konkurenceschopnosti zemědělství

- a) Využití biomasy na vytápění v obcích.
- b) Vypracování studií na nepotravinářské využití obilovin.
- c) Výroba krajových specialit.
- d) Rekonstrukce a údržba místních cest s využitím pro cykloturistiku.
- e) Využití kalů v zemědělství.
- f) Odbahnění a výstavba rybníků.
- g) Údržba problémových lokalit.

III.7.1 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO VYHLÁŠENÍ KRÁLOVÉHRADECKÝM KRAJEM

III.7.1.1 Opatření č. 1 - PODPORA MIKRO A MALÝCH PODNIKATELŮ

Způsob realizace: grantový systém - VEŘEJNÁ PODPORA

Souhrn finančních prostředků určených Královéhradeckým krajem v rámci

Opatření č.1 je celkem 4 000 000,- Kč.

minimální částka podpory: 100 000,- Kč

maximální částka podpory: 500 000,- Kč

procentní sazba: max. 49 % z celkových uznatelných nákladů projektu.

Žadatel o podporu musí splňovat některou z těchto podmínek:

být mikro nebo malým podnikatelem podle podmínek stanovených zákonem 47/2002 Sb. tj.:

- mikro podnikatelé:
 - musí mít méně než 10 zaměstnanců
 - jeho aktiva uvedená v rozvaze nepřesahují 180 mil. Kč a nebo čistý roční obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahuje 250 mil. Kč
- malí podnikatelé:
 - musí mít méně než 50 zaměstnanců
 - jeho aktiva uvedená v rozvaze nepřesahují 180 mil. Kč a nebo čistý roční obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahuje 250 mil. Kč

Podporované sektory nebo témata:

Podpora je určena pro projekty v následujících odvětvích:

- zpracovatelský průmysl, vymezeno OKEČ (Odvětovou klasifikací ekonomických činností) 15, 17 - 37 (vyjma OKEČ 23, 34) a 72, kromě tzv. citlivých odvětví (automobilový průmysl, doprava, ocelářství, stavba lodí, syntetická vlákna, uhlí, zbrojní průmysl), u kterých nelze podporu poskytovat
- zemědělství vymezeno OKEČ 01
- služby vymezeno OKEČ 73, 93

Podporu nelze využít na podporu vývozu.

Typ činností (není taxativní):

- design a konstrukční řešení výrobků, rozšíření uživatelských aplikací, zvyšování užitné hodnoty výrobků (funkčních parametrů) atd.
- podpora marketinku krajových specialit a potravinářských výrobků
- zavádění nových technologií nebo rozšíření aplikací dosavadních technologií do výrobního procesu
- aktivity spojené se zaváděním nových/inovovaných produktů a služeb, včetně veřejných (netržních) služeb, např. zajištění společných služeb pro uplatnění lokálních produktů, lokální kooperační sdružení na výrobu a distribuci nových produktů atd.

III.7.1.2 Opatření č. 2 - PODPORA VYUŽITÍ BIOMASY

Způsob realizace: Grantový systém - VEŘEJNÁ PODPORA

Souhrn finančních prostředků určených Královéhradeckým krajem v rámci

Opatření č.2 je celkem 2 000 000,-Kč.

minimální částka podpory: 100 000,- Kč

maximální částka podpory: 500 000,- Kč

procentní sazba: max. 49 % z celkových vhodných nákladů projektu.

Žadatel o podporu musí splňovat některou z těchto podmínek:

- být obcí,
- být organizací neziskovou organizací ve veřejném sektoru (zřízenou obcí nebo jinou institucí veřejné správy),
- být mikro, malým nebo středním podnikatelem (i soukromou školou) podle podmínek stanovených zákonem, K datu podání Žádosti o podporu mít počet zaměstnanců 1 až 249

osob a to včetně zaměstnanců podniků, kde Žadatel vlastní více než 25% kapitálu nebo hlasovacích práv. Tržby resp. příjmy podniku za posledně účetně uzavřený kalendářní rok nesmějí přesáhnout 1 450 mil. Kč a aktiva resp. majetek podniku ke konci tohoto roku nesmějí přesáhnout 980 mil. Kč. Kritérium nezávislosti, tj. 25% nebo více kapitálu, nebo hlasovacích práv, nesmí vlastnit jeden podnik nebo společně několik podniků, nespĺňující definici malých a středních podniků.

Podporované sektory nebo témata:

Projekty pořízení technologií na zpracování biomasy, které přímo zlepší trvalé podmínky ekonomických činností (nižší náklady, vyšší odbyt, využití neobdělávané půdy, čistší produkce atd.).

Typ činností (není taxativní):

- náklady na projektové činnosti (neplatí pro studie)
- nákup, výstavba a rekonstrukce technologií na zpracování biomasy

III.7.1.3 Opatření č. 3 - ROZVOJ DALŠÍHO PROFESNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Způsob realizace: grantový systém - VEŘEJNÁ PODPORA

Souhrn finančních prostředků určených Královéhradeckým krajem v rámci opatření č. 3 je celkem 2 000 000,- Kč.

minimální částka podpory: 30 000,- Kč

maximální částka podpory: 300 000,- Kč

procentní sazba: max. 75% z celkových uznatelných nákladů na projekt

Žadatel o podporu musí splňovat některou z těchto podmínek:

- být mikro, malým nebo středním podnikatelem (i soukromou školou) podle podmínek stanovených zákonem, K datu podání Žádosti o podporu mít počet zaměstnanců 1 až 249 osob a to včetně zaměstnanců podniků, kde Žadatel vlastní více než 25% kapitálu nebo hlasovacích práv. Tržby resp. příjmy podniku za posledně účetně uzavřený kalendářní rok nesmějí přesáhnout 1 450 mil. Kč a aktiva resp. majetek podniku ke konci tohoto roku nesmějí přesáhnout 980 mil. Kč. Kritérium nezávislosti, tj. 25% nebo více kapitálu, nebo hlasovacích práv, nesmí vlastnit jeden podnik nebo společně několik podniků, nespĺňující definici malých a středních podniků.
- být vzdělávací institucí, jež v době předkládání projektu musí mít smluvně zabezpečené účastníky kurzu
- být organizací působící ve veřejném sektoru (zřízenou obcí nebo jinou institucí veřejné správy),
- být nevládní neziskovou organizací.

Podporované sektory nebo témata:

Budou podporovány projekty rozšiřující nabídku celoživotního vzdělávání nad rámec současných vymezení. Projekty by měly být zaměřeny v návaznosti na moderní technologie a strategie zaváděné zaměstnavatelem zejména na:

- zvyšování schopnosti komunikace,
- marketingové služby a zvyšování konkurenceschopnosti,
- zvládnutí nových technologií.

Bude přihlédnuto i k vyjádření příslušného úřadu práce k situaci na trhu práce.

Typ činností

- podpora vzdělávacích aktivit zaměstnavatelů, zejména malých a středních podniků (MSP) na zvyšování, změnu a rozšíření kvalifikace vlastních zaměstnanců,
- zvyšování, změna a rozšíření kvalifikace zaměstnanců při změně ekonomických a technologických podmínek,
- zpřístupnění nabídky dalšího vzdělávání, rekvalifikace a zvýšení kvalifikace pro cílové skupiny a rozvoj lidských zdrojů pro MSP,
- zpřístupnění programů zájemcům o změnu profese nebo občanům zajímavajícím se o zahájení podnikání,
- rozvoj potřebných pomaturitních a postgraduálních studií.

III.7.1.4 Opatření č. 4 - ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍCH PLÁNŮ MALÝCH OBCÍ

Způsob realizace: grantový systém – PŘÍSPĚVEK OBCÍM

Souhrn finančních prostředků určených Královéhradeckým krajem v rámci opatření č.4 je celkem 2 000 000,- Kč.

minimální částka příspěvku: 30.000,- Kč

maximální částka příspěvku: 250.000,- Kč

procentní sazba: u obcí s 800 – 2000 obyvateli - max. 49 % z celkových uznatelných nákladů na projekt
u obcí do 800 obyvatel – max. 65 % z celkových uznatelných nákladů na projekt

Žadatel o příspěvek musí splňovat následující podmínku:

- být obcí

Podporované sektory nebo témata:

Obce - orgány územního plánování, které splňují předchozí kritéria mohou žádat o poskytnutí příspěvku na tyto druhy nové či již rozpracované územně plánovací dokumentace :

- územní plán obce, i jednotlivé fáze – koncept, návrh (ze zákona je povinnost tento řešit v celém správním území obce, bez ohledu na to kolik má katastrálních území)
- regulační plán, i jednotlivé fáze – koncept, návrh, pořízený pro celé správní území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami
- změna územního plánu obce nebo regulačního plánu, pokud byla vyvolaná objektivními změnami v území a nikoliv potřebou (např. novými podnikatelskými záměry či návrhy)
- územní plán obce nebo regulační plán pořizovaný s využitím ust. § 21 odst. 6 stavebního zákona, kdy při schvalování zadání je upuštěno od zpracování konceptu řešení , protože řešení bylo prověřeno projednanou urbanistickou studií
- v odůvodněných případech urbanistická studie, která nahradí koncept územního plánu (§21 odst. 6 stavebního zákona)

Z hlediska rozsahu a podrobnosti zpracování je nutné, aby předmětná dokumentace splňovala požadavky na ni kladené vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj ČR č. 135/2001 Sb. ve znění vyhlášky 570/2002 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci (zvláště pak část II. a III. přílohy č. 2 vyhlášky).